

2014

Herstructurering van de Lebuinus parochie: op weg naar 2020

Heilige **Lebuinus** parochie

Van het parochiebestuur met het pastoraal
team
19-10-2014

Inhoud

SAMENVATTING	4
1 INLEIDING	8
1.1 Korte schets van de parochie	8
1.2 Visie	8
1.3 Waar komen we vandaan?	9
1.4 Waar willen we naar toe?	10
1.5 Uitgangspunten en randvoorwaarden voor de herstructurering	10
1.5.1 Beleid van het nieuwe parochiebestuur	10
1.5.2 Te gebruiken toetsingscriteria	11
2 WAAR STAAN WE NU?	12
2.1 Korte schets van de locaties	12
2.2 Activiteiten zoals die nu plaatsvinden	13
2.3 Kenmerken van het pastoraal team	14
2.4 Financiële situatie	14
3 WAAR WILLEN WE NAAR TOE?	16
3.1 Samen verder met één gezamenlijke missie	16
3.2 Korte schets van de vernieuwde parochie	16
3.2.1 Hoe het gaat werken	16
3.2.2 Wat weten we al zeker	17
3.2.3 De weg die we willen gaan	17
3.3 Hoe ziet de kaart er straks uit?	18
3.4 Wat zal er gezamenlijk zijn	19
3.4.1 Pastoraal team	19
3.4.2 Eucharistisch Centrum	20
3.4.3 Parochieadministratie	20
3.4.4 Parochiebestuur	20
3.4.5 Parochiële pastoraatgroep	21
3.4.6 Communicatie op papier en online	21
3.5 Katholieke presentie in en rondom elk kerkgebouw	21
3.5.1 Op wie zal de vernieuwde parochie zich richten	22
3.5.2 Wensen met betrekking tot de liturgische invulling	22
3.5.3 Geloven leren en doen	23
3.5.4 Waar komt de presentie het best tot z'n recht	24

3.5.5	De transitie: hoe kunnen we de parochianen er het best bij betrekken	24
4	Toetsing van de nieuwe structuur	25
4.1	Pastorale en geografische dekking	25
4.1.1	Deventer stedelijk gebied	25
4.1.2	De buitengebieden	28
4.2	Financiële risico's	29
4.3	Kansen op de markt van het onroerend goed	31
TOT SLOT:	in geloof op weg gaan	32

Bijlage 1	Eigenschappen van de elf huidige locaties
Bijlage 2	Verslag van de bijeenkomsten van de klankbordgroep
Bijlage 3	Communicatieschema
Bijlage 4	Lijst met in te stellen adviescommissies/werkgroepen

---

SAMENVATTING

Ingegeven door de realiteit van vandaag heeft het bestuur met het pastoraal team van de RK parochie Heilige Lebuinus stappen gezet om te komen tot een nieuwe structuur van onze parochie. Ondersteund door een klankbordgroep waarin alle locaties vertegenwoordigd zijn is er het laatste half jaar hard gewerkt aan deze nieuwe structuur. In deze nota vindt u de hoofdlijnen van het beleid zoals dat op 9 oktober 2014 door het parochiebestuur is vastgesteld, in samenspraak met het pastoraal team. Het komende half jaar zullen parochiebestuur en pastoraal team samen met vrijwilligers uit de hele parochie deze hoofdlijnen verder in gaan vullen.

Waar staan we nu?

De Lebuinusparochie bestaat uit de katholieke kerken die liggen in de burgerlijke gemeentes Deventer en Olst-Wijhe. Aan de fusie in 2010 is een lange tijd van steeds intensievere samenwerking voorafgegaan. Na de fusie hebben alle geloofsgemeenschappen in grote mate als zelfstandige eenheden gefunctioneerd.

Tellingen vanaf 2010 laten zien dat het gemiddeld aantal bezoekers per locatie, per weekend, duidelijk afneemt. Gemiddeld over deze jaren bezochten op de drukste locaties ongeveer 160 kerkgangers de vieringen die in de weekenden werden gehouden. In de kleinere geloofsgemeenschappen was sprake van 60-70 kerkgangers per weekend.

Hoe vervelend ook, het is niet mogelijk om op de oude voet door te gaan. Het aantal kerkgebouwen/locaties ten opzichte van het aantal kerkbetrokken gelovigen en het aantal pastores is te groot. En ook financieel kunnen we het ons niet veroorloven om zoveel locaties open te houden. Daarbij richten we ons in de huidige structuur (veel kerken waar in het weekend de Eucharistie gevierd wordt) op een snel kleiner wordende groep van oudere parochianen. Willen we toekomstgericht en hoopvol kerk-zijn, dan vraagt dat om een andere benadering. Het is daarbij van groot belang om ook de jongere generaties te stimuleren om met ons mee te doen. Wij zullen hen bij de Blijde Boodschap moeten betrekken op een wijze die bij hen past.

Hoe zal het er uit gaan zien?

Daarom zal de parochie een nieuwe structuur krijgen. Om dat te kunnen realiseren worden alle locaties opgeheven. Er worden zes kerkgebouwen aangewezen waar geregeld de weekendvieringen worden gehouden. We zullen de bisschop vragen de andere kerkgebouwen aan de goddelijke eredienst te onttrekken. Deze kerkgebouwen zullen worden gesloten en er zal een nieuwe bestemming voor gezocht worden. De administratieve grenzen tussen de locaties, na de herstructurering, zullen worden weggenomen: er zal sprake zijn van een parochie met één gezamenlijk ledenbestand. De vernieuwde parochie zal er ook organisatorisch anders uit zien:

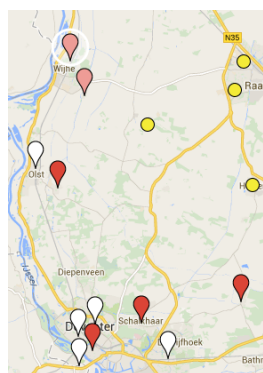
- Er komt een beleidsgroep pastoraat (parochiële pastoraatgroep) voor de gehele parochie
- Er komt een parochiële beheercommissie voor al het onroerend goed
- Per kerkgebouw is er een beheergroep (2 à 3 personen) en enkele coördinatoren voor ondersteuning van het pastorale werk
- De communicatie maakt gebruik van moderne mediale mogelijkheden
- Het parochiebestuur zal één centrale sluitende begroting beheren
- Er zal één centrale ledenadministratie zijn die ook zal dienen voor de actie kerkbalans.

Bovenstaande organisatorische wijzigingen zijn afgestemd met het bisdom en passen in de diocesane beleidsontwikkeling zoals het bisdom die voor ogen staat.

Al met al staan we aan het begin van een groot veranderingsproces. Met name het sluiten van een aantal kerkgebouwen zal bij mensen emoties losmaken en pijn doen. In de komende maanden zal daar ruim aandacht aan worden besteed. Maar ook zal er in een groot aantal werkgroepen respectievelijk adviescommissies gebouwd worden aan onze nieuwe parochieorganisatie.

Al met al zullen er vijf kerkgebouwen aan de bisschop worden voorgedragen om aan de goddelijke eredienst te worden onttrokken zodat ze verkocht kunnen worden. In Deventer zijn dat de Heilig Hart, de Titus Brandsma, de Maria Koningin en de Radboud-kapel op de Worp aan de westoever van de IJssel. Dat betekent dat het stedelijk gebied van Deventer bediend zal worden door twee kerkgebouwen: de Broederenkerk en het nieuwe Eucharistisch Centrum zoals dat in Schalkhaar wordt beoogd.

In het buitengebied zal het kerkgebouw van Olst worden afgestoten. In de onderstaande figuur wordt de verdeling van de kerkgebouwen over het verzorgingsgebied geïllustreerd.

Legenda:

Wit: te sluiten kerkgebouw

Rood: geloofscentrum met 1 kerkgebouw

Roze: geloofscentrum met 2 kerkgebouwen

Geel: naastgelegen parochiekerken

Figuur: De nieuwe kaart van de parochie – na de herstructurering van de organisatie

In de vijf resterende geloofscentra zal de parochie zo veel als mogelijk lokaal present zijn, zich richtend op een breed publiek vanuit een katholieke geloofsvisie met ruimte voor maatschappelijke betrokkenheid. In Schalkhaar wordt beoogd het nieuwe Eucharistisch Centrum in te richten. Daar is, conform diocesane richtlijnen, elk weekend een Eucharistieviering. In de Broederen, Lettele en op de Boskamp is er ook elk weekend een viering. Wijhe en Boerhaar vormen samen één geloofscentrum. Op de Boerhaar zal er één keer in de maand een zondagse viering zijn¹, de andere zondagse vieringen binnen dit geloofscentrum zijn in Wijhe.

In lijn met een wens van de klankbordgroep zal elk geloofscentrum een eigen gemengd koor hebben dat ook de rouw- en trouw diensten zal verzorgen. Maar daarnaast zullen er ook een aantal themakoren zijn die zich parochie breed zullen oriënteren.

Het proces van de veranderingen

In het komende veranderingsproces willen we zoveel mogelijk mensen behouden voor onze parochie en hen de mogelijkheid bieden om hun talenten in te zetten (individueel of samen). De

¹ De zondag begint in deze context al op zaterdagavond.

klankbordgroep vraagt om een actieve begeleiding van de parochianen die een nieuwe plek zullen moeten vinden als hun vertrouwde kerkgebouw niet meer in gebruik is. Hierin zijn een aantal stappen te onderscheiden:

- De mensen zullen per locatie worden benaderd om de urgentie duidelijk aan te geven, maar ook om hen de kans te geven hun emotie te uiten en hun pijn en verdriet te delen; deze bijeenkomsten vinden plaats in november/december van 2014.
- Er zullen een aantal werkgroepen/adviescommissies worden geformeerd waarin actieve vrijwilligers en andere betrokken parochianen gevraagd zullen worden om, onder voorzitterschap van een sleutelfiguur uit de parochie, samen na te denken over hoe de haarvaten van de nieuwe structuur er het beste ingericht kunnen worden.
  - Sommige van deze werkgroepen/adviescommissies beginnen al in november 2014. Te denken valt aan een financieel/administratieve werkgroep/commissie (zodat er op tijd een nieuwe begroting zal kunnen zijn) of aan de mensen die de Actie Kerkbalans in januari 2015 zullen gaan opzetten en uitvoeren
  - Andere werkgroepen/adviescommissies, die bijvoorbeeld gaan over pastorale en diaconale zaken, zullen in het vroege voorjaar van 2015 met hun eigenlijke werk gaan beginnen.
  - Er wordt een speciale werkgroep 'logistiek' ingericht die zich onder meer bezighoudt met de vraag hoe we het voor alle parochianen mogelijk kunnen maken om letterlijk naar de kerk te kunnen gaan.
- Vanuit het team, het bestuur maar vooral ook vanuit de locatieraden/pastoraatgroepen zullen parochianen benaderd en ondersteund worden in hun proces van kerk-naar-kerk, om iedereen zoveel mogelijk te helpen een nieuwe weg te vinden.

Medio 2015 zal dan de nieuwe structuur opgebouwd kunnen zijn en zullen de meeste mensen die nu een plek hebben als vrijwilliger, hopelijk een nieuwe plek hebben gevonden, want we hebben iedereen nodig, ook ná 2015.

Onze verantwoording

De kerken die open blijven zijn goed in staat om samen de pastorale behoefte van de gehele parochiegemeenschap te bedienen, rekening houdend met de geografische spreiding binnen en over het verzorgingsgebied van de parochie.

Het sluiten van kerkgebouwen brengt het risico met zich mee dat kerkgangers geen aansluiting zullen zoeken/vinden bij de vernieuwde parochie. Los van de emotie en de pijn brengt dit ook financiële risico's met zich mee. Maar, op basis van een scenario-analyse, gebaseerd op ervaringen van elders, is het voldoende duidelijk dat na de herstructurering van de parochie, een bestendig begrotingsevenwicht haalbaar is. De vaste kosten zullen namelijk dalen. De kans is reëel dat ook de inkomsten zullen dalen maar het is de verwachting dat het huidige verlies in de exploitatie toch weggewerkt zal kunnen worden.

Daarnaast kan er, na verkoop van de vijf percelen, uit het "te gelde maken van onze stenen" een structurele toename van de inkomsten worden verwacht van ten minste 100.000 euro per jaar. Deze inkomsten kunnen zorgen voor een gezond meerjaren onderhoud programma van de resterende

---

gebouwen en stellen ons tevens in staat de noodzakelijke middelen aan nieuwe activiteiten te besteden.

Tot slot

Deze nota schetst een ingrijpende weg die we in de Lebuinusparochie inslaan. De keuzes zijn onderbouwd, maar blijven voor een deel ook subjectief. Het is waar dat veel mensen zich in onze tijd niet meer tot onze kerkelijke boodschap aangesproken voelen, maar óók dat velen het nog altijd van grote waarde vinden om hun geloven te vieren en te beleven. De herstructurering van de parochie is er op gericht dat de komende decennia mogelijk te maken aangepast aan de omstandigheden van onze tijd.

1 INLEIDING

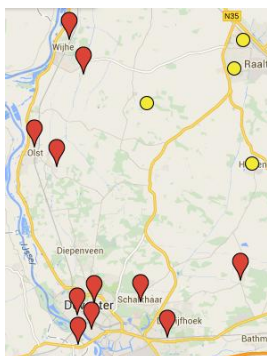
Ingegeven door de realiteit van vandaag heeft het bestuur met het pastoraal team van de RK parochie Heilige Lebuinus stappen gezet om te komen tot een herstructurering van onze parochie. Deze beleidsnota geeft weer langs welke weg we dit willen gaan doen. Daarbij wordt ook aandacht geschonken aan de afwegingen die ten grondslag liggen aan de soms ingrijpende maar noodzakelijke keuzes. De veranderingen bieden ook kansen: in deze nota geven we aan hoe we de komende jaren samen verder gaan vanuit één gezamenlijke missie, op zoek naar wat ons bindt.

1.1 Korte schets van de parochie

De Lebuinusparochie bestaat uit de katholieke kerken die liggen in de burgerlijke gemeentes Deventer en Olst-Wijhe. Aan de fusie is een lange tijd van steeds intensievere samenwerking voorafgegaan. In 2010 is de fusie formeel tot stand gekomen: 12 kerken werken vanaf dan samen onder een gezamenlijk bestuur. Na de fusie hebben alle geloofsgemeenschappen in grote mate als zelfstandige eenheden gefunctioneerd. Begin 2014 is, op eigen verzoek, een van de 12 kerken – de H. Joannes Vianney - gesloten. Op een geschikt moment zal deze kerk uiteindelijk ook formeel aan de eredienst worden onttrokken. De ingeschreven parochianen zijn herverdeeld over de omliggende locaties.

Vier van de twaalf oorspronkelijke locaties liggen in de stad Deventer. Drie liggen daar op korte afstand vandaan. Ze hebben alle drie hun eigen soort binding met Deventer. In het buitengebied bevinden zich vijf locaties, waarvan een aantal op zeer korte afstand van elkaar.

De ligging van de huidige elf locaties is geïllustreerd in de onderstaande figuur. Duidelijk is ook dat een paar kerken van de parochie van het Heilig Kruis (Raalte en omgeving) op korte afstand liggen van enkele van onze eigen kerkgebouwen in het buitengebied.

Figuur 1: ligging van de elf locaties (in rood) van de Lebuinusparochie in Zuidwest-Salland

1.2 Visie

Het parochiebestuur en het pastoraal team willen, samen met de parochianen, gestalte geven aan een missionaire parochie. In de Lebuinusparochie -als vitale geloofsgemeenschap- wordt op aanstekelijke wijze het geloof in God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest geleefd en gevierd. Er staat ons een parochie voor ogen die de blijde boodschap uitstraalt, doorgeeft en voorleeft als een boodschap van geloof, hoop en liefde, een Kerk die het pinkstervuur bij mensen van alle generaties aanwakkert en brandend weet te houden.

We laten ons mede inspireren door grote geloofsvoorgangers in onze streek. De monnik Lebuinus kwam van over zee om zijn passie voor de Blijde Boodschap aan onze voorouders te brengen. Geert Groote stond aan het begin van de beweging van de Moderne Devotie die vanuit de IJsselstreek een grote geloofsvernieuwing te weeg bracht (o.a. het zusterklooster in Diepenveen). De verering van Maria van Frieswijk sterkte tot in de reformatie en weer opnieuw in de tweede helft van de 20^e eeuw vele gelovigen. Pater Egbert van Vilsteren SJ verzorgde (in het begin van de 17e eeuw) vanuit zijn familielandgoed (vlakbij Boerhaar) het katholieke pastoraat in heel Salland. En zo zijn er meer bekende en onbekende mannen en vrouwen die ons voorgingen in het christelijk geloof, verbonden met de wereldkerk. Niet overal zijn kerken, maar op een aantal plekken zijn inspirerende mensen aanjagers van gelovig leven geweest. Dit zal in de komende jaren voor ons ook het model zijn. Wie wil en zich aangesproken voelt, is van harte uitgenodigd om zich aan te sluiten. Zo kunnen mensen samen groeien in het geloof in Jezus Christus.

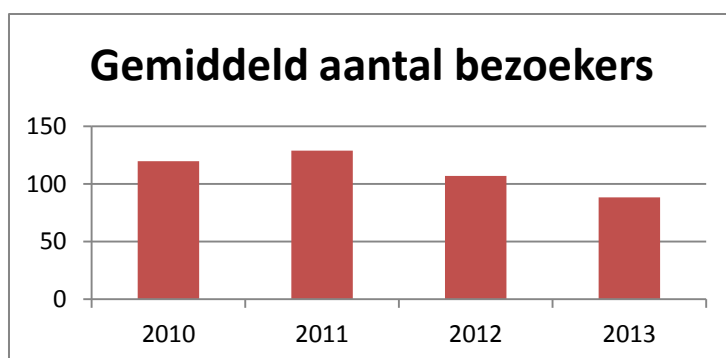
1.3 Waar komen we vandaan?

De Lebuinusparochie staat niet los van de Katholieke Kerk elders in ons land (en West-Europa). Het aantal kerkgebouwen (12) is tot het sluiten van de Joannes Vianneykerk in juni 2014 gelijk gebleven sinds 1980. Het aantal ingeschreven parochianen is sinds 2004 met niet meer dan 5-10% teruggelopen. Verder geldt dat in 2010 er een fusie is geweest, maar de 12 verschillende locaties die deel uitmaken van de fusieparochie, zijn grotendeels blijven functioneren zoals voorheen, met behoud van hun historisch gegroeide identiteit. Er lijkt dus op het eerste gezicht weinig veranderd maar toch is er sprake van een gestage teruggang zoals hieronder wordt aangetoond.

Kerkbezoek

Het aantal kerkbetrokken gelovigen is namelijk wel drastisch gedaald. Waren dat er in 1980 nog ongeveer 7000, tellingen wijzen uit dat er in 2014 nog ongeveer 1000 parochianen min of meer regelmatig aan een kerkelijke viering deelnemen.

Tellingen vanaf 2010 laten zien dat het gemiddeld aantal bezoekers per locatie, per weekend, duidelijk afneemt zoals geïllustreerd in de onderstaande figuur.

Figuur 2: Telgegevens met betrekking tot het gemiddeld aantal bezoekers per weekend

Gemiddeld over deze jaren bezochten op de drukste locaties ongeveer 160 kerkgangers de vieringen die in de weekenden werden gehouden. In de kleinere geloofsgemeenschappen was sprake van 60-70 kerkgangers per weekend.

Pastorale ondersteuning

Waren er in het verzorgingsgebied van wat nu de Lebuinusparochie is in 1980 nog ongeveer 15 priesters/pastoraal werkers, in 2014 is dat aantal sterk afgenomen. Er is nu nog één priester (pastoor), één diaken en twee pastoraal werk(st)ers. De omvang van het pastoraal team is 3,4 fte. Wel zijn er een relatief groot aantal emeriti en een onbezoldigd diaken. Met name de emeriti hebben er voor gezorgd dat de teruggang van de pastorale ondersteuning per locatie nog niet heel erg zichtbaar is geweest. Dit zal in de komende jaren niet zo blijven.

1.4 Waar willen we naar toe?

Hoe vervelend ook, het is niet mogelijk om op de oude voet door te gaan. Het aantal kerkgebouwen/locaties ten opzichte van het aantal kerkbetrokken gelovigen en het aantal pastores is te groot. En ook financieel kunnen we het ons niet veroorloven om zoveel locaties open te houden. Daarbij richten we ons in de huidige structuur (veel kerken waar in het weekend de Eucharistie gevierd wordt) op een snel kleiner worden groep van oudere parochianen. Willen we toekomstgericht en hoopvol kerk-zijn, dan vraagt dat om een andere benadering. Het is daarbij van groot belang om ook de jongere generaties te stimuleren om met ons mee te doen. Wij zullen hen bij de Blijde Boodschap moeten betrekken op een wijze die bij hen past.

1.5 Uitgangspunten en randvoorwaarden voor de herstructurering

Toen in de zomer van 2013 pastoor Skiba een nieuw parochiebestuur zocht, was de boodschap ook dat we al een tijdje in financieel zwaar weer zaten. Het beleid van het nieuwe bestuur is er dan ook vanaf het begin op gericht om begrotingsevenwicht te bereiken en te zoeken naar wegen die de continuïteit van onze parochie kunnen waarborgen.

1.5.1 Beleid van het nieuwe parochiebestuur

Ongeveer 100 dagen na de start van het nieuwe parochiebestuur is door het bestuur en het pastoraal team, de aanzet voor een nieuw beleid gepresenteerd aan de verzamelde locatieraden en pastoraatgroepen. In die presentatie is deze herstructurering aangekondigd. Een interim werkgroep kwam, naast een aantal voorstellen die erop zijn gericht de inkomsten te verhogen en de directe uitgaven terug te brengen, met de aanbeveling om het aantal kerkgebouwen en locaties terug te brengen. Bij de keuze voor openhouden of sluiting van een kerkgebouw dienen volgens die werkgroep ten minste vier criteria mee te wegen, ook in hun onderlinge samenhang:

- de pastorale waarde van de locatie die blijkt uit de vitaliteit van de bijbehorende gemeenschap voor de parochie als geheel
- het financiële kosten/baten profiel van de locatie
- de “verborgen” lange termijn onderhoudskosten voor de gebouwen
- de mogelijkheden tot “profaan” hergebruik, mede in relatie tot de cultuurhistorische waarde van het object en dat in relatie tot de te verwerven marktwaarde.

Toen het beleid in februari 2014 aan de parochie werd gepresenteerd ging dat gepaard met een oproep aan alle locaties om de bestaande dynamiek beter te presenteren, dan wel met nieuwe initiatieven te komen. Deze oproep is herhaald tijdens het proces dat heeft geleid tot een aangepaste begroting voor 2014 door de mogelijkheid aan te bieden om lokaal gerichte collectes te oormerken voor van te voren omschreven en ingediende projecten.

1.5.2 Te gebruiken toetsingscriteria

Het bestuur heeft de aanbevelingen van de werkgroep van destijds ter harte genomen en heeft, samen met het pastoraal team, een “kerngroep” in het leven geroepen die de herstructurering in meer detail verder heeft voorbereid. Deze kerngroep kwam tot de conclusie dat de vier oorspronkelijke toetsingscriteria een goede basis waren om te komen tot een nieuwe structuur, maar dat een aantal elementen meer toegesneden moest worden op het uiteindelijke doel, te weten een toekomstbestendige parochie in zowel pastoraal- als financieel opzicht. Financieel evenwicht is ook binnen een parochie erg belangrijk doch het is geen doel op zich. Financiën zijn een middel om het belangrijkste doel binnen een parochie te realiseren: in een financieel gezonde parochie is het goed mogelijk om samen ons geloof te vieren, het te leren en te verdiepen en vanuit ons geloof dienstbaar te zijn in de samenleving. Financiële middelen kunnen dan ook beter in pastorale activiteiten worden gestopt dan in te veel stenen.

De interim werkgroep heeft destijds ook aangegeven dat het belangrijk is aandacht te hebben voor het “herverdelen” van parochianen over de locaties die open zouden kunnen blijven. Dit kan een beeld oproepen van winnaars en verliezers. Omdat we een dergelijke tweedeling willen voorkomen heeft de kerngroep een voorstel neergelegd waarin alle locaties worden opgeheven en er maximaal zes gebouwen worden aangewezen waar geregeld de weekendvieringen worden gehouden. Voor de andere gebouwen wordt een nieuwe bestemming gezocht. Alle parochianen zijn dan rechtstreeks aangesloten bij de Lebuinusparochie, dus niet meer bij een locatie. De parochie heeft dan maximaal zes kerkgebouwen in gebruik en geen locaties meer.

Bij de uiteindelijke keuze tot sluiting betreft het bestuur de volgende aandachtspunten:

1. De kerken die open blijven moeten goed in staat zijn om samen de pastorale behoefte van de gehele parochiegemeenschap te bedienen, rekening houdend met de geografische spreiding binnen en over het verzorgingsgebied van de parochie.
2. Het sluiten van kerkgebouwen brengt het risico met zich mee dat kerkgangers geen aansluiting zullen zoeken/vinden bij de vernieuwde parochie. Los van de emotie en de pijn brengt dit ook financiële risico's met zich mee. Op basis van ervaringen elders en een analyse van uitkomsten van berekeningen zal het duidelijk moeten zijn dat het aannemelijk is dat ook de financiële taakstelling van de herstructurering te weten een bestendig begrotingsevenwicht, haalbaar is.
3. Bij het besluit een kerkgebouw te sluiten worden de (verborgen) meerjaren onderhoudskosten, en de mogelijkheden tot profaan hergebruik (en dus de te verwachten marktwaarde) integraal en in samenhang mee gewogen.

2 WAAR STAAN WE NU?

In 2014 bestaat de Lebuinusparochie nog uit elf actieve locaties, met in totaal ruim 16.000 ingeschreven parochianen. In elk van deze locaties wordt elk weekend één keer een viering gehouden (in de regel 8 Eucharistievieringen en 3 Woord- en Communievieringen).

2.1 Korte schets van de locaties

In de onderstaande tabel worden de elf locaties die nu nog actief zijn kort gekarakteriseerd.

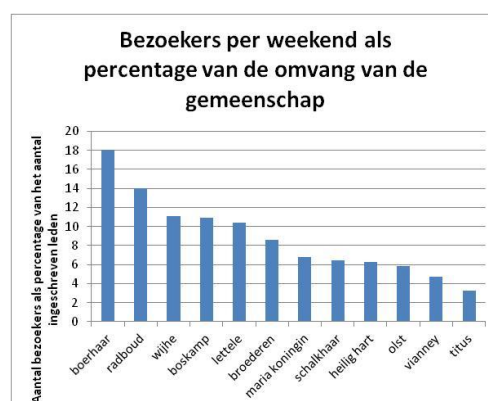
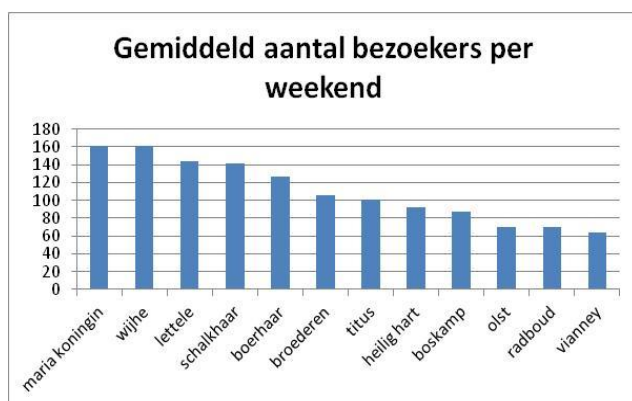
Naam	Monumentale status ²		Gebruik pastorie/bijgebouwen	Omvang perceel (m ²)	Omvang gemeen- schap*	Opmerking
	kerk	Pastorie/ bijgebouw				
Maria Koningin			Parochie administratie	4.700	2.350	Huidig Eucharistisch Centrum. Pastorie kan bestuurscentrum blijven
Heilig Hart	gemeente		LC en OC; woning vicaris	3.900	1.500	Het orgel is rijksmonument.
Radboud			n.v.t.	2.650	500	
Broederen	rijk		LC en OC; rest verkocht	2.400	1.225	
Titus			LC en OC	1.300	3.100	
Schalkhaar	gemeente	gemeente	OC; LC en woning diaken	10.000	2.200	Beoogd nieuw Eucharistisch Centrum
Lettele	gemeente	gemeente	LC en OC; rest staat leeg	5.450	1.375	Onderzoek naar andere huisv. LC en OC. Daarna kan pastorie worden verkocht
Olst			LC en OC	1.000	1.200	
Boskamp	rijk	rijk	LC en OC. Pastorie verhuurd	9.600	800	
Wijhe	rijk	rijk	LC; OC; woning pastoor	7.600	1.450	
Boerhaar	rijk	rijk	LC; OC. De rest staat leeg	13.100	700	Splitsing LC en OC, rest van Pastorie verkopen

OC = ontmoetingscentrum: wat grotere zalen geschikt voor bijeenkomsten

LC = Locatiecentrum: kantoorruimtes en kleine zaaltjes

* Gemiddelde omvang over de laatste tien jaar

In de bovenstaande tabel is aangegeven wat de omvang van de geloofsgemeenschap is op elk van de elf locaties. Een betere maat voor de feitelijke omvang van een locatie is echter het aantal kerkbezoekers, in absolute zin, dan wel uitgedrukt in een percentage van het aantal ingeschreven parochianen. In de onderstaande grafieken zijn deze kengetallen weergegeven zoals deze zijn geregistreerd tijdens kerkstellingen in de jaren 2011 - 2013.

² Bron: www.rijksmonumenten.nl

2.2 Activiteiten zoals die nu plaatsvinden

Op elke locatie vinden in het weekend vieringen plaats. Op bijzondere momenten is er ruimte voor een speciale viering, afhankelijk van de lokale traditie. Daarnaast kent elke locatie een aantal eigen activiteiten. Deze worden hieronder samengevat, in bijlage 2 worden de eigenschappen van elk van de locaties meer in detail belicht.

Activiteit	Boerhaar	Boskamp	Broederen	Heilig Hart	Lettele	Maria Koningin	Olst	Radboud	Schalkhaar	Titus	Wijhe
Ouderen bezoek											
Zieken bezoek											
Bloemengroep											
Koffiedrinken na de viering											
Gespreksgroepen										koffie	
bezoek nieuwe parochianen										brief	
Oecumene werkgroep											
Kinder catechese/nevendienst			Herstart?							jeugd	
Jaarlijks vrijwilligers feest									Herstart?		
tuinonderhoud											
kerkhof											
M.O.V.		amnesty									
Icoon schilderen											
Ouderen soos											
Gezinnen (van misdienaars)											
Samen eten											
Meeleven met verlies											
toneel											
Bezoek aan nieuwgeborenen											
Kerk en samenleving											
Taize											
Mens en werk											

Daarnaast zijn er in de afgelopen jaren een aantal zaken gezamenlijk opgepakt en georganiseerd. Dat zijn onder andere:

1. Misdienaars- en acolietenactiviteiten

- Laetaredag (4^e Zondag van de vasten)
- Tarcisiusdag (mei/juni)
- Familiedag (september)

2. Parochiefeest

Jaarlijks in november rond H. Lebuinus en zijn schrijn

3. Herberg van Ars

wijkpastoraat

4. Pelgrimeren

jaarlijks worden er verschillende bedevaarten georganiseerd

5. Catechese en Ontmoeting in OWBB, Maria Koningin en Broederen

6. Ontmoetingsdag OWBB

7. Vormelingsdag

8. Kleine Kerkgemeenschap

9. Project Jongerenpastoraat Rock Solid in Lettele en Titus Brandsma

10. Zin in Zondag

Zondagochtend voor gezinnen met catechese, vieren en ontspanning

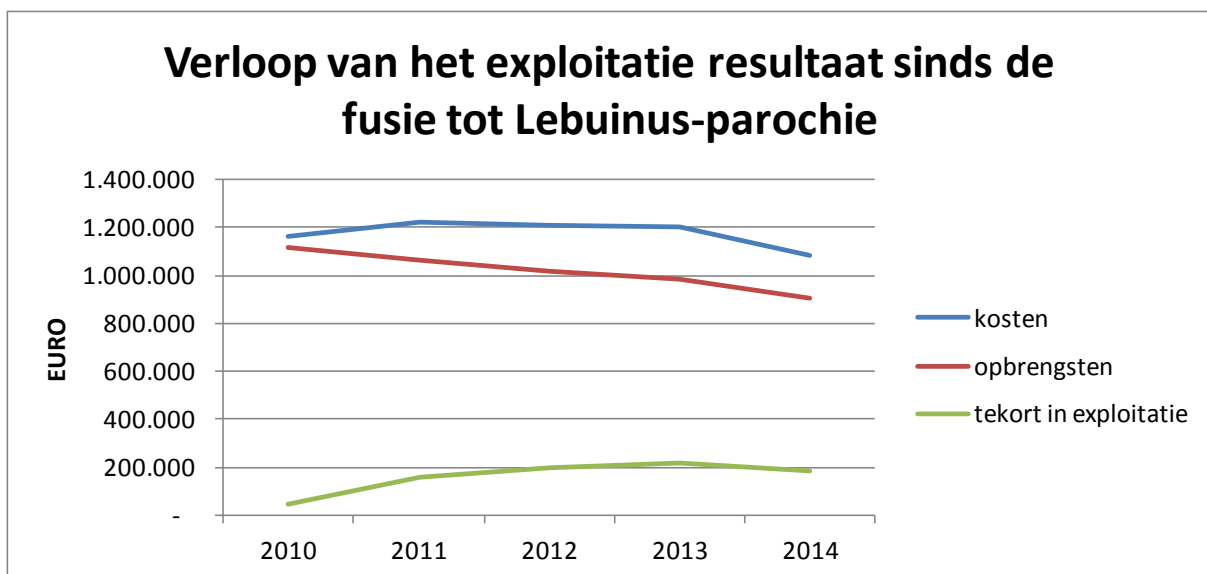
2.3 Kenmerken van het pastoraal team

Het pastoraal team van de Lebuinusparochie bestaat sinds het vertrek van pastoraal werkster M. Klein Overmeen-Groot Zwaaftink³ uit vier personen: pastoor Joachim Skiba, diaken Marc Brinkhuis, pastoraal werkster Clazien Broekhoff-Bosman en pastoraal werker Leo Geurts. De drie heren zijn full time beschikbaar voor de parochie, pastoraal werkster Broekhoff is voor 0,4 fte gedetacheerd vanuit de Emmanuelparochie (Ommen en omstreken). Tot het vertrek van pastoraal werkster Klein Overmeen werd er voornamelijk gewerkt naar indeling van de profielen. Bij het wegvallen van de profielhoudster voor diaconie is dit principe enigszins losgelaten en worden de taken verdeeld binnen het team. Pastoraal werkster Broekhoff is nadrukkelijk aangesteld met een opdracht voor het jongerenpastoraat.

Tot enkele jaren geleden was er ook nog een tweede priester verbonden aan het pastoraal team. De vermindering van de omvang van het pastoraal team bij een gelijkblijvende omvang van de parochie (in locaties) maakt keuzes steeds dringender. De werkdruk wordt als hoog ervaren. Naar inzicht van het pastoraal team valt er niet te ontkomen aan structurele veranderingen (minder kerkgebouwen en meer samenvoegen van kerntaken).

2.4 Financiële situatie

In de onderstaande figuur is het verloop van de financiële exploitatie van de Lebuinusparochie, sinds de fusie in 2010, kort samengevat. Voor 2013 is deze grafiek gebaseerd op de voorlopige jaarrekening die nog door de accountant moet worden goedgekeurd. De cijfers voor 2014 komen uit de in april 2014 bijgestelde begroting voor het lopende boekjaar.

De grafiek laat duidelijk zien dat de olopemde exploitatietekorten met name worden veroorzaakt door gestaag dalende inkomsten. De olopemde tekorten op de exploitatierekening zorgen voor een afname van het eigen vermogen op de balans.

Daarnaast zijn de financiële middelen (totale kosten minus subsidies) die nodig waren voor de restauraties zoals die in de afgelopen jaren zijn uitgevoerd in Wijhe, Boerhaar, Boskamp en de

³ Haar aanstelling is niet gecontinueerd in het voorjaar van 2014 wegens het ontbreken van financiële middelen.

Broeders rechtstreeks aan de balans onttrokken. Een en ander heeft er voor gezorgd dat de (rente)opbrengsten uit ons eigen vermogen zijn teruggelopen. In 2010 kwam nog 21% van alle inkomsten uit ons spaarbankboekje; in 2013 en 2014 is dat nog maar 18%.

Een nadere analyse van de jaarcijfers over de afgelopen jaren leert dat de kosten voor “arbeid” een steeds groter deel van de begroting uitmaken. Werd in 2010 nog 36% van de begroting besteed aan het betalen van het pastoraal team, de ondersteunende krachten op het gezamenlijk secretariaat, lokaal beheer, dirigenten, kosteren en vrijwilligersvergoedingen, op de begroting voor 2014 zijn de kosten voor arbeid opgelopen tot 45% van alle uitgaven.

3 WAAR WILLEN WE NAAR TOE?

Willen we katholiek geloven in onze streek toekomst bieden, dan moeten we nieuwe wegen in slaan. We ontkomen niet aan pijnlijke beslissingen. Niets doen is geen optie. Het doel van de herstructurering is om samen te bouwen aan een vernieuwde parochiegemeenschap met een sterke gezamenlijke missie die vorm geeft aan de presentie van katholiek geloven in onze streek.

3.1 Samen verder met één gezamenlijke missie

Na de fusie in 2010 zijn we in de Lebuinusparochie een aantal jaren op weg geweest als een cluster van 12 locaties, elke met een eigen gebouw, een eigen historie en een eigen identiteit. De huidige situatie vraagt erom vanuit een gezamenlijke missie te bouwen aan katholieke presentie.

Voorwaarden daarbij zijn dat de parochie financieel gezond is en er ruimte is voor 1) de kerntaken (vieren, leren en dienen), 2) pastorale nabijheid en 3) pastoraal ondernemen. Daartoe bouwen we samen aan een organisatiestructuur die toekomst- en bestendig gericht is en anticipeert op mogelijke ontwikkelingen op de middellange termijn (7 jaar in het vooruit).

3.2 Korte schets van de vernieuwde parochie

De locaties in de Lebuinusparochie hadden tot nu toe elk een eigen vrijwilligers-kader dat het beheer had over de eigen begroting. De administratieve grenzen tussen de locaties zullen, na deze herstructurering, worden weggenomen: er zal sprake zijn van een parochie met één gezamenlijk ledenbestand.

3.2.1 Hoe het gaat werken

Aan de hand van de indeling 'kerntaken – pastorale nabijheid – pastoraal ondernemen' beschrijven we kort wat ons voor ogen staat.

Kerntaken: Er zijn een aantal zaken die onlosmakelijk tot de kern van een RK parochie behoren: het vieren van de Eucharistie, de voorbereiding op en toediening van de sacramenten, hulpadres voor geestelijke en materiële nood. Dit hoeft echter niet overal in de parochie (op 11 plekken) aangeboden te worden. In de komende jaren zullen we streven naar concentratie en kwaliteit. Zo zal op de zondag nog op 5 plekken de Eucharistie (of een Woord- en Communiedienst) gevierd worden en zal de voorbereiding op en toediening van de sacramenten daar waar mogelijk geclusterd worden:

- gezamenlijke voorbereiding op Doop en Huwelijk
- op enkele plekken voorbereiding op Eerste heilige Communie en het heilig Vormsel
- op enkele plekken aanbod van voorbereiding op ontvangen van de ziekenzalving.

Hierdoor maken we ook tijd van vrijwilligers en pastores vrij om zich op andere zaken te richten.

Pastorale nabijheid

Overal in onze parochie zijn activiteiten waardoor we als Kerk present zijn, dicht bij mensen: van kleinschalige catechesebijeenkomsten, ziekenbezoek, bedevaarten, rozenkrans bidden, koffie-inloop tot openstelling van het kerkgebouw. Wat goed is moeten we behouden. We stimuleren vrijwilligers om naar nog meer mogelijkheden te zoeken. Pastorale nabijheid is namelijk bij uitstek iets wat door parochianen zelf bedacht en uitgevoerd kan worden. Het kan in of bij een kerkgebouw zijn, maar ook in zaaltjes of huiskamers elders in de parochie. Het kan georganiseerd worden vanuit de parochie of een kerkgebouw dat open blijft, maar ook in oecumenisch verband (neem het project de Zwerfkerk).

Pastoraal ondernemen

Hoe onze kerk eruit zal zien over 10, 25 jaar weten we niet. We bevinden ons in een tijd van onzekerheid. Het is ook een tijd van onderzoeken, proberen, nieuwe initiatieven durven nemen. In onze parochie is ruimte voor de initiatieven (op gebied van catechese, jongerenpastoraat, diaconie, bijzondere vormen van liturgie). We noemen al vast (bestaand en in ontwikkeling): zin-in-zondag voor gezinnen, retraitsdagen voor vrijwilligers, kindercatechese, activiteiten ‘bij de broeders’, de Rock-solidprojecten bij de Titus en in Lettele. Juist daarvoor willen we tijd en middelen vrij maken.

3.2.2 Wat weten we al zeker

Wij stellen een aantal zaken voor zodat de parochie op een goede wijze het sluiten van een (groot) aantal kerkgebouwen op kan vangen met toch een lonkend perspectief: dat van een gezamenlijke missie. Daarom zal de parochie er ook organisatorisch anders uit zien:

- Er komt een beleidsgroep pastoraat (parochiële pastoraatsgroep) voor de gehele parochie om samen met het pastoraal team te komen tot een goede afstemming van activiteiten en het bedenken en aansturen van nieuwe initiatieven
- Er komt een parochiële beheercommissie die onder verantwoordelijkheid van het parochiebestuur de zorg voor het beheer van de onroerende goederen op zich neemt
- Per kerkgebouw dat open blijft is er in ieder geval een beheergroep (2 à 3 personen) en enkele coördinatoren voor ondersteuning van het pastorale werk
- De communicatiekanalen van de parochie worden gereorganiseerd op een manier die gebruik maakt van moderne mediale mogelijkheden om zo verder te kunnen groeien naar een gezamenlijke missie
- Het parochiebestuur zal één centrale sluitende begroting beheren, inkomsten en uitgaven zullen dus in evenwicht zijn. Verdere beperking van uitgaven is noodzakelijk
- Er zal één centrale ledenadministratie zijn waarvan de beheerders nauw samen werken met de mensen die de actie kerkbalans opzetten en uitvoeren.

Bovenstaande organisatorische wijzigingen zijn afgestemd met het bisdom en passen in de diocesane beleidsontwikkeling zoals het bisdom die voor ogen heeft.

3.2.3 De weg die we willen gaan

Al met al staan we aan het begin van een groot veranderingsproces. Onze parochie zal er anders uit komen te zien. Met name het sluiten van een aantal kerkgebouwen zal bij mensen emoties losmaken en pijn doen. Toch zijn we door de omstandigheden gedwongen om deze stappen te zetten. Ondanks de moeite en de pijn wil onze inzet positief zijn: we willen bouwen aan een parochie die bij de tijd is en die klaar is voor 2020. Wat goed is willen we zo mogelijk behouden, we willen nieuwe kansen ontdekken, krachten bundelen en ruimte bieden aan initiatieven.

Wij gaan er van uit dat onze parochianen de noodzaak van deze verandering in zien en dat ze hun inzet willen blijven leveren voor een toekomstbestendige RK parochie in Zuidwest Salland. Een groot beroep doen we daarbij op de vrijwilligers binnen de locaties. Zonder hun medewerking zal het een onmogelijke klus worden. Wij rekenen er op dat zij allen “de schouders er onder willen blijven zetten” om te bouwen aan “aansprekend kerk-zijn” in onze tijd en onze streek.

In paragraaf 3.3 van deze nota wordt duidelijk gemaakt welke kerkgebouwen in functie zullen blijven en in paragraaf 3.4 staat op welke manier alle gezamenlijke taken georganiseerd zullen worden. Vervolgens wordt in paragraaf 3.5 van deze nota een eerste aanzet gegeven tot het verder invullen van de manier waarop de parochie present kan zijn, na de herstructurering, in en rondom alle kerkgebouwen die in gebruik zullen blijven doch ook op niet gebouw-gebonden plaatsen binnen onze parochie. Daar is door een parochie-brede klankbordgroep al wel een eerste aanzet toe gegeven maar iedereen wordt uitgenodigd en uitgedaagd om hier nog verder invulling aan te geven in de komende tijd. Want met deze nota markeren wij de start van een geleidelijk proces. In de eerste helft van 2015 zal een en ander verder vorm gaan krijgen. Daartoe worden een groot aantal werkgroepen/adviescommissies opgericht, elk met een eigen taakstelling (zie bijlage 4).

In bijlage 3 wordt een communicatieschema gepresenteerd waarin de belangrijkste mijlpalen staan aangegeven waarlangs we tot medio 2015 denken te gaan manoeuvreren.

3.3 Hoe ziet de kaart er straks uit?

De herstructurering betekent dat we naar minder kerken gaan dan nu het geval is. Van 12 in 2010, naar 11 medio 2014 zullen er in de loop van 2015 nog zes kerkgebouwen open zijn. Het is echter geen kwestie van winnaars en verliezers. De grote uitdaging ligt erin om met zoveel mogelijk gelovigen (waaronder de vrijwilligers) naar de nieuwe situatie te gaan. Dit vraagt enerzijds een aansturing die het geheel van de parochie overziet en anderzijds ruimte voor alle goede initiatieven van onderop.

Het parochiebestuur heeft besloten dat vijf kerkgebouwen aan de bisschop zullen worden voorgedragen om aan de goddelijke eredienst te worden onttrokken zodat ze verkocht kunnen worden. In Deventer zijn dat de Heilig Hart, de Titus Brandsma, de Maria Koningin en de Radboudkapel op de Worp aan de westoever van de IJssel. Dat betekent dat het stedelijk gebied van Deventer bediend zal worden door twee kerkgebouwen: de Broederenkerk en het nieuwe Eucharistisch Centrum zoals dat in Schalkhaar wordt beoogd.

In het buitengebied zal het kerkgebouw van Olst worden afgestoten. In de onderstaande figuur wordt de verdeling van de kerkgebouwen over het verzorgingsgebied geïllustreerd.

Figuur 3: de nieuwe kaart van de parochie – na de herstructurering van de organisatie

Speciale aandacht voor:

1. We houden de huidige parochie-administratie in stand op de huidige locatie want op het hele complex zit de bestemming “maatschappelijk”.
2. We stoten ook de Bron af als centraal gelegen ontmoetingscentrum.
3. De geloofsgemeenschappen van Wijhe/Boerhaar worden geïntegreerd, maar beschikken voorsnog over twee kerkgebouwen: maandelijks is er een zondagse viering in Boerhaar, op de andere zondagen in Wijhe.

In het onderstaande overzicht worden de belangrijkste eigenschappen samengevat van de zes kerkgebouwen die open zullen blijven.

Naam	Monumentale status		Administratieve doeleinden	vergaderzalen	woonfunctie
	kerk	pastorie/ bijgebouw			
Broederen	rijk		Bestaand locatiecentrum	Geen faciliteiten, een kleine vergaderzaal	In naastgelegen pand is ook een kleine ontvangstruimte
Schalkhaar	gemeente	gemeente	Bestaand locatiecentrum in pastorie	In het Koetshuis	Diaken
Lettele	gemeente	gemeente	Bestaand locatiecentrum in pastorie	Bestaand ontmoetingscentrum	Onderzoek naar andere huisvesting LC en OC. Daarna kan pastorie worden verkocht
Boskamp	rijk	rijk	Bestaand locatiecentrum	Bestaand ontmoetingscentrum	Blijvend verhuurd
Wijhe	rijk	rijk	Bestaand locatiecentrum	Bestaand ontmoetingscentrum	Pastoor
Boerhaar	rijk	rijk	Bestaand locatiecentrum	Bestaand ontmoetingscentrum	Rest pastorie verkopen
Maria Koningin			Parochie administratie handhaven		

3.4 Wat zal er gezamenlijk zijn

Meer nog dan nu het geval is zullen er zaken gezamenlijk worden aangepakt. In deze paragraaf vindt u terug hoe dat (op hoofdlijnen) na de herstructurering ingevuld zal worden.

3.4.1 Pastoraal team

Het pastoraal team heeft in de parochie de verantwoordelijkheid voor het pastoraat (zowel in beleid als uitvoering). Het doet het werk in samenwerking met veel vrijwilligers en assistenten (onbezoldigd diaken en emeriti). Het team zal niet meer werken via de indeling van de zogenaamde profielen maar op basis van een meerjarenbeleidsplan en jaarwerkplannen en zal onderling tot een goede werkverdeling komen. Daarbij is het principe van kerntaken, pastorale nabijheid en pastoraal ondernemen een nuttig werkinstrument. Bij kerntaken is het team leidend in de uitvoering, bij de nabijheid beperkt het zich tot begeleiding en bij het ondernemen kan het een belangrijke trekker zijn.

Het pastoraal team heeft in de parochiële pastoraatsgroep een belangrijke gesprekspartner bij de ontwikkeling van het beleid en de coördinatie van de uitvoering. Initiatieven op pastoraal gebied vanuit de parochie worden aan het pastoraal team voorgelegd. Alleen na instemming van het team kan het parochiebestuur mogelijk voor financiering zorgen.

3.4.2 Eucharistisch Centrum

In het Eucharistisch Centrum (EC) wordt iedere zondag en op Hoogfeesten de H. Mis gecelebreerd. De verzorgde liturgie in het EC wil ook een voorbeeld zijn voor de liturgie in de andere parochiekerken. Daarnaast is er door de week minstens één Eucharistieviering met voorafgaand biechtgelegenheid. Vanuit het Eucharistisch Centrum zal (over enkele jaren) de voorbereidingen op het H. Doopsel, de Eerste H. Communie en het H. Vormsel plaatsvinden.

3.4.3 Parochieadministratie

In de parochieadministratie is plaats voor een beperkt aantal betaalde krachten en vrijwilligers die zorgen voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Deze betaalde krachten hebben de volgende taken:

- ondersteuning van de organisatorische en logistieke processen
- ondersteuning van de administratie en het betalingsverkeer
- registreren van het geldverkeer in de boekhouding op basis van Navision
- aansturen en coördineren van de vrijwilligers die verantwoordelijk zijn voor de uitvoerende taken vanuit de parochie administratie
- communicatie met de vrijwilligers die vanuit de verschillende geloofcentra actief zijn.

Daarnaast biedt de parochie administratie een werkplek aan de leden van het pastoraal team waardoor de communicatielijnen kort zijn. Het is ook de plaats van samenkomst voor het pastoraal team en de bestuursvergaderingen.

3.4.4 Parochiebestuur

Het parochiebestuur is in de tweede helft van 2013 benoemd en heeft direct het initiatief genomen om de parochie in een financieel gezonde positie te brengen. De financiële exploitatietekorten waren jaarlijks erg groot. Dit is een risico voor met name de pastorale zorg binnen de parochie. De continuïteit diende door herstructureringsmaatregelen te worden veilig gesteld. Na 100 dagen heeft het parochiebestuur zich t.o.v. de parochie en het bisdom verplicht om vóór 2016 de parochie financieel gezond te maken en daarmee de continuïteit met name ook in pastorale zin te waarborgen. Het parochiebestuur zal zich intensief blijven inzetten om deze doelen binnen de afgesproken tijd te realiseren. Ondertussen zullen ook de reguliere activiteiten van het parochiebestuur alle aandacht houden.

Het parochiebestuur zal t.a.v. de beheertaken nauw samenwerken met de lokale beheergroepen. Het parochiebestuur zal een parochiële beheercommissie instellen. De samenstelling van de parochiële beheercommissie zal zijn: de parochiebestuurder met beheer onroerend goed in zijn of haar portefeuille en vanuit de (open blijvende) kerkgebouwen één vertegenwoordiger. Daarnaast kan aanvulling plaatsvinden met specifieke deskundigen op het terrein van beheer onroerend goed. Tijdelijk kan in deze parochiële commissie ook een vertegenwoordiger (namens de lokale beheergroep) zitting hebben van uit die kerkgebouwen die gesloten worden maar nog geen andere bestemming hebben gekregen.

De taak van de parochiële beheercommissie zal zijn: het adviseren inzake het door het parochiebestuur te voeren beleid m.b.t. het beheer van onroerend goed. Tevens het monitoren van zowel de beleidsmatige- als uitvoeringstechnische kant van het beheer van gebouwen en overig onroerend goed. Het korte termijn onderhoud als wel het meerjaren onderhoud valt daaronder.

De beheergroepen op het niveau van de afzonderlijke kerkgebouwen zullen zich bezig houden met de dagelijkse activiteiten zoals schoonhouden, tuinonderhoud, kleine reparaties etc. Bepaalde werkzaamheden kunnen worden uitbesteed in overleg met de plaatselijk vertegenwoordiger in de parochiële beheercommissie.

3.4.5 Parochiële pastoraatgroep

Op dit moment werken wij met een model waarbij iedere locatie een pastoraatgroep heeft. Wij willen echter op korte termijn een parochiële pastoraatgroep oprichten. In deze groep zitten vertegenwoordigers van de belangrijkste pastorale plaatsen⁴ en activiteiten⁵ in de parochie aangevuld met enkele vrijwilligers die in staat zijn beleidsmatig mee te denken. In de pastoraatgroep is zicht op alle pastorale activiteiten binnen de parochie. De pastoraatgroep is het belangrijkste klankbord voor het pastoraal team bij het formuleren van pastoraal beleid en het nemen van beslissingen over pastorale projecten. Daarnaast draagt zij met het pastoraal team zorg voor de coördinatie van het pastoraat in de parochie.

Rond de vijf geloofscentra is er een groepje coördinatoren rond de vertegenwoordiger in de pastoraatgroep (dat kan bestaan uit leden van de oude locatie-pastoraatgroep).

3.4.6 Communicatie op papier en online

Op dit moment is er al één magazine voor de hele parochie met daarin voor elke locatie een afzonderlijk deel. Op dezelfde manier is de website ook ingericht. De herstructurering van de parochie vraagt ook van onze communicatiekanalen, de website en 't Zout, om een benadering die recht doet aan de eenwording. We werken toe naar een communicatie die aansluit bij de nieuwe parochiële structuur zowel op papier als online, waarbij er een centrale redactie wordt gevormd die niet alleen oog heeft voor de samenhang, maar hier ook uitvoering aan kan geven. De redactie zal worden bijgestaan door een adviesraad, die gevraagd en ongevraagd advies kan geven over inhoud en voortgang van de communicatiemiddelen.

Voor 't Zout wordt gekozen voor een module die werkt met een centrale redactie en plaatselijke redacteuren die zorgen voor vulling van het blad: rechtstreeks in een digitale omgeving. Beide middelen hebben tot doel zowel intern als extern te voorzien in informatie, maar ook te interesseren en te leren.

De digitale nieuwsbrief kan in bereik groeien en door zijn rechtstreekse bereik een grotere rol gaan vervullen.

3.5 Katholieke presentie in en rondom elk kerkgebouw

Als onderdeel van de nieuwe gezamenlijke structuur zal onze parochie vooral ook lokaal present zijn. Hoe we die presentie het beste in kunnen gaan vullen weet de parochie zelf het beste. Daarom hebben we ons willen voeden met wat er leeft in de parochie door te luisteren naar een klankbordgroep. Deze groep, waarvan de deelnemers naar voren geschoven zijn door de locatieraden en pastoraatgroepen, is bij elkaar geweest op 4 september en 2 oktober 2014. Ze hebben gesproken onder leiding van mevr. Evelien Reeuwijk (pastoraal werkster in Zwolle) over onze plannen en hebben hun ideeën ingebracht aan de hand van een aantal scherp geformuleerde vragen.

---

⁴ c.q. de geloofscentra

⁵ Bij activiteiten valt te denken aan langer lopende projecten als de herberg van Ars, Zin-in-Zondag e.d.

Tijdens de gesprekken ging het niet over zaken als hoeveel kerken gaan er dicht - of liever gezegd blijven er open-, wel ging het over vragen als:

- Hoe willen we met elkaar “kerk” zijn
- Welke vieringen en andere activiteiten willen we behouden of ontwikkelen
- Op welke doelgroepen dienen we ons te richten
- Waar willen we vieringen aangeboden krijgen
- Wat voor soort vieringen moeten dat dan zijn
- Welke – en hoeveel – koren zijn daar voor nodig.

Deze avonden hebben we als bijzonder inspirerende bijeenkomsten ervaren en de inbreng van de klankbordgroep is een welkome aanvulling op het perspectief dat we u als parochianen gaan aanbieden. In bijlage 2 van deze nota is het verslag opgenomen van de bijeenkomsten. In deze paragraaf wordt samengevat hoe we de voorkeuren die de klankbordgroep heeft uitgesproken een plek denken te geven in de nieuwe structuur.

3.5.1 Op wie zal de vernieuwde parochie zich richten

De klankbordgroep is de vraag voor gelegd: *Voor wie zijn wij parochie? Of anders gezegd: Op wie moet de parochie zich richten?* Duidelijk kwam de wens naar voren dat wij ons (blijvend) richten op de mensen die leven in navolging van Christus, en zich met Hem verbonden voelen. Dit zijn in eerste instantie ook de niet-RK medechristenen, vanuit de oecumenische gedachte. De wens is uitgesproken dat we elkaar blijvend voeden en inspireren zoals nu ook al gebeurt in gremia als de Herberg van Ars en Kerk in de Wijk (rond de Titus).

Daarnaast onderschrijven we de wens van de klankbordgroep dat we een missionaire parochie zullen zijn die in de samenleving aanwezig is en die ook actief naar buiten treedt, dat we drempels verlagen zodat iedereen binnen kan stappen, waaronder ook de sociaal zwakkeren en armeren onder ons (zoals bijvoorbeeld ook asielzoekers). Een voorbeeld op dit moment is onze deelname aan het oecumenisch project de Zwerfkerk.

3.5.2 Wensen met betrekking tot de liturgische invulling

Liturgie is een belangrijk onderdeel van ons kerk-zijn. Met een halvering van het aantal kerkgebouwen zal ook het ‘aanbod’ van de liturgie gaan veranderen. In het Eucharistisch Centrum zal iedere zondag een Eucharistieviering zijn omdat de diocesane richtlijnen dit verlangen. De klankbordgroep is gevraagd welke vieringen men bij voorkeur terug ziet in de kerkgebouwen die open blijven.

Heel duidelijk was dat er geen behoefte is aan “gekleurde kerkgebouwen⁶”. De voorkeur gaat uit naar een gemengd aanbod van verschillende soorten vieringen in elk van de kerkgebouwen, en dat er ruimte is voor kinder- en gezinsvieringen in elk kerkgebouw. Naast de reguliere/traditionele zondagse (Eucharistie) vieringen, blijkt er ook belangstelling te zijn voor “lossere” Eucharistie- en gebedsvieringen, waarin bij voorbeeld samen zingen en bidden een duidelijke plek hebben.

---

⁶ Met een gekleurde kerk wordt bedoeld een kerkgebouw met een onderscheidende identiteit – een eigen soort van vieringen/activiteiten/publiek. Voorbeelden van gekleurde kerken zijn een gezinskerk (gericht op gezinnen met vooral jonge kinderen), een klassieke Latijnse kerk, een hippe beat kerk en dergelijke.

Een belangrijk element die de liturgische invulling mede bepaalt is het soort koor dat de viering verzorgt. Op basis van de resultaten van de eerste bijeenkomst met de klankbordgroep is het ons duidelijk geworden dat de wens bestaat om in elk geloofscentrum⁷ een vast gemengd koor te hebben, dat ook op kan treden bij rouw-en-trouw diensten in dat geloofscentrum. Daarnaast is er ruimte voor een aantal thema-koren die elk van de kerkgebouwen, bij toerbeurt, kunnen bedienen. Gedacht wordt aan een Cantorij, een Radians, een Schola Gregoriana, een kinderkoor, een jeugdkoor en een koor (of cantoresgroep) dat eenstemmig zingt en zich er vooral op richt om samen te zingen.

Omdat er in de huidige situatie sprake is van veel meer koren dan dat er na de herstructurering nodig zullen zijn, zullen ook de koren geherstructureerd worden. Daartoe zal met alle koren het gesprek aangegaan worden in één van de werkgroepen/adviescommissies die de transitie verder in zullen vullen in de eerste helft van 2015.

3.5.3 Geloven leren en doen

Geloven komt niet vanzelf aanwaaien. Het moet geleerd en onderhouden worden. De klankbordgroep is gevraagd na te denken over welke activiteiten de parochie in dit kader aan kan bieden.

Het resultaat van de avond met de klankbordgroep was eigenlijk dat er (te) weinig kennis is van de activiteiten die op dit moment al worden ontplooid. Mede daarom is er op alle locaties geïnventariseerd welke pastorale activiteiten er op dit moment al worden aangeboden. Het resultaat van deze inventarisatie is opgenomen in bijlage 1 van deze nota.

Duidelijk is wel dat er behoefte bestaat aan contacten van de parochie met de scholen in ons verzorgingsgebied. Het is niet meer van deze tijd om te verwachten dat de pastoor elk jaar een keer voor de klas komt, maar een meer actieve benadering dan nu - door middel van een flyer waarin het aanbod kort staat toegelicht en uitgewerkt - heeft elders goede resultaten gehad.

Werkgroepen als "Geloven Nu" hebben hun bestaansrecht aangetoond. Daarnaast wordt er belang gehecht aan contacten tussen vrijwilligers die eenzelfde taak hebben in de parochie (zoals lectoren, kosteren en dergelijke) zodat deze elkaar kunnen inspireren en hun kennis kunnen delen.

Maar kerk-zijn is ook omzien naar elkaar en naar hen die in de knel zitten (binnen en buiten de kerk; dichtbij en veraf). De klankbordgroep is ook gevraagd aan te geven welke activiteiten de parochie op dit terrein kan ontplooiën.

De wens van de klankbordgroep dat de parochie zich duidelijk mengt in maatschappelijk relevante thema's wordt door ons onderschreven. Dit kan goed vorm gegeven worden door als kerk duidelijk aanwezig te zijn op grote evenementen als de jaarlijkse Boekenmarkt en het Dickens festival in Deventer. Ook in het buitengebied zijn er veel mogelijkheden om als kerk zichtbaar aanwezig te zijn bij onder andere een boerderijviering en activiteiten rond dorpsfeesten, al was het alleen maar door hulpbehoevenden actief te ondersteunen. Afstemming met en ondersteuning van de PCI activiteiten zal daarbij ook alle aandacht hebben.

Om de mogelijkheden tot maatschappelijk relevant actief te zijn te onderzoeken wordt er in het proces van de transitie een aparte werkgroep/adviescommissie opgericht die zich richt op de vraag

---

⁷ In het geval Wijhe/Boerhaar zijn er twee kerkgebouwen die samen één geloofscentrum vormen.

op welke manier de parochie, naar binnen en naar buiten toe, betrokkenheid kan tonen met maatschappelijke ontwikkelingen die ervoor kunnen zorgen dat mensen onrecht wordt aangedaan. Het is de verwachting dat een meer geprofileerde maatschappelijke betrokkenheid vooral ook de jongere generaties aanspreekt en aantrekt.

3.5.4 Waar komt de presentie het best tot z'n recht

In reactie op de vraag waar de klankbordgroep het liefst ziet dat de kerkelijke presentie tot uiting komt werd het heel duidelijk dat er behoefte is aan een zo lokaal mogelijke aanwezigheid: de geografische nabijheid van de parochie wordt zeer op prijs gesteld. Daarom kan er gezocht worden naar mogelijkheden om ook buiten een kerkgebouw aanwezig te zijn. Maar ook een vast transport-systeem dat mensen naar de activiteiten toebrengt verlaagt de drempels.

3.5.5 De transitie: hoe kunnen we de parochianen er het best bij betrekken

In het komende veranderingsproces willen we zoveel mogelijk mensen behouden voor onze parochie en hen de mogelijkheid bieden om hun talenten in te zetten (individueel of samen). Daarom is de klankbordgroep gevraagd om aanbevelingen te doen die dit bevorderen.

De klankbordgroep vraagt om een actieve begeleiding van de parochianen die een nieuwe plek gaan zoeken als hun vertrouwde kerkgebouw niet meer in gebruik is. Hierin zijn een aantal stappen te onderscheiden:

- De mensen zullen per locatie worden benaderd om de urgentie duidelijk aan te geven, maar ook om hen de kans te geven hun emotie te uiten en hun pijn en verdriet te delen; deze bijeenkomsten vinden plaats in november/december van 2014. Er zullen een aantal werkgroepen/adviescommissies worden geformeerd waarin actieve vrijwilligers en andere betrokken parochianen gevraagd zullen worden om, onder voorzitterschap van een sleutelfiguur uit de parochie, samen na te denken over hoe de haarvaten van de nieuwe structuur er het beste ingericht kunnen worden
  - Sommige van deze werkgroepen/adviescommissies beginnen al in november 2014. Te denken valt aan een financieel/administratieve werkgroep/commissie (zodat er op tijd een nieuwe begroting zal kunnen zijn) of aan de mensen die de Actie Kerkbalans in januari 2015 zullen gaan opzetten en uitvoeren
  - Andere werkgroepen/adviescommissies, die bijvoorbeeld gaan over pastorale- en diaconale zaken, zullen in het vroege voorjaar van 2015 met hun eigenlijke werk gaan beginnen
  - Er wordt een speciale werkgroep 'logistiek' ingericht die zich onder meer bezighoudt met de vraag hoe we het voor alle parochianen mogelijk kunnen maken om letterlijk naar de kerk te kunnen gaan.
- Vanuit het team, het parochiebestuur maar vooral ook vanuit de locatieraden/pastoraatgroepen zullen parochianen benaderd en ondersteund worden in hun proces van kerk-naar-kerk, om iedereen zoveel mogelijk te helpen een nieuwe weg te vinden.

Medio 2015 zal dan de nieuwe structuur opgebouwd kunnen zijn en zullen de meeste mensen die nu een plek hebben als vrijwilliger, hopelijk een nieuwe plek hebben gevonden, want we hebben iedereen nodig, ook ná 2015.

4 Toetsing van de nieuwe structuur

Aan de hand van drie toetsingscriteria die in hoofdstuk 2 zijn geformuleerd wordt in dit vierde hoofdstuk getoetst of het voorstel dat in hoofdstuk 3 is uitgewerkt ons ook zal brengen waar we naar toe willen. Bij een dergelijke toetsing geldt dat de criteria in onderlinge samenhang gezien moeten worden. Elk criterium afzonderlijk kan niet hard als alleenstaande maatstaf worden gebruikt.

4.1 Pastorale en geografische dekking

De kerken die open blijven zijn goed in staat om samen de pastorale behoefte van de gehele parochiegemeenschap te bedienen, rekening houdend met de geografische spreiding binnen en over het verzorgingsgebied van de parochie.

4.1.1 Deventer stedelijk gebied

Het stedelijk gebied van Deventer bestaat uit een aantal verschillende wijken, met daartussen geografische barrières. In grote lijnen zijn vier gebieden te onderscheiden:

- Deventer centrum en direct aansluitende wijken
- Schalkhaar
- Colmschate en daaromheen liggende nieuwbouwwijken
- De Worp – een tuindorp op de westelijke oever van de IJssel.

Op dit moment, na het sluiten van de Vianney, zijn er in dit gebied nog zes locaties actief als geloofscentrum: de Heilig Hart aan de rand van het centrum, de Radboud op de Worp, de Titus in Colmschate, de Maria Koningin aan de rand van het centrum, de dorpskerk in Schalkhaar en de Broederen in het oude centrum van de stad.

Tellingen wijzen uit dat er in dit stedelijk gebied elke weekend ongeveer 600 kerkgangers zijn. Een dergelijke pastorale behoefte laat zich heel goed vervullen door vieringen aan te bieden vanuit twee geloofscentra. Rekening houdend met een onvermijdelijke teruggang in het aantal kerkgangers gaat het bestuur uit van een pastorale behoefte, na de herstructurering, van 200-250 kerkgangers per weekend in elk van de twee stedelijke geloofscentra – de Broederen en Schalkhaar. Daarmee sluit de capaciteit die wordt aangeboden naar alle waarschijnlijkheid veel beter aan op de pastorale vraag.

Heilig Hart

De kerk van de Heilig Hart is, historisch gezien, ontstaan als “overloop” vanuit de Broederen. Toen er door de groei van de stad op de oostelijke oever van de IJssel meer gelovigen kwamen bleek de Broederen te klein en is de Heilig Hart gebouwd. De fysieke afstand tot de Broederen is echter zeer beperkt, en er is geen enkele geografische barrière tussen het verzorgingsgebied van beide kerken. Wel zorgt de Heilig Hart voor een vertrouwde herkenbaarheid in de directe omgeving waar ook de waardering voor wordt uitgesproken, door kerkgangers maar ook door een groot aantal buurtbewoners die de kerk niet langer (regelmatig) bezoeken. Primair dienen we ons bij het voortbestaan van een kerkgebouw te richten op de pastorale behoefte van de kerkgangers. Tellingen tonen aan dat de pastorale behoefte aan geregeld kerkbezoek neer komt op ongeveer 90 kerkgangers. Opgemerkt moet wel worden dat bij bijzondere gelegenheden zoals de orkestraal uitgevoerde vieringen met Pasen en Kerstmis, er vele honderden kerkgangers zijn. Het bestuur is van

mening dat een dergelijke incidentele piek-behoefte geen reden is om deze kerk als geloofscentrum in stand te houden.

Radboud

Voor de fusie in 2010 was de Radboudkapel een organisatorische eenheid met de Broederen. De Radboud en de Broederen hadden samen één bestuur. Echter, omdat de Radboud een heel herkenbaar verzorgingsgebied heeft waren het destijds altijd wel twee heel duidelijke aparte gemeenschappen, met elk een eigen cultuur en een eigen pastorale samenhang. Het bestuur erkent de drempel die de IJssel vormt voor de mensen van de Worp om in Deventer naar de kerk te gaan. Dit zal er naar alle waarschijnlijkheid voor zorgen dat, na de herstructurering, er vanuit deze locatie een wat groter gedeelte van de gemeenschap -onder meer vanwege de afstand- van het kerkbezoek af zal zien. Een reguliere pendeldienst zou daar voor een oplossing kunnen zijn. Mogelijk is ook dat een deel zich meer thuis zal gaan voelen in de katholieke kerk in Twello dan in de stadskerk van Deventer. Deze gemeenschap kenmerkt zich weliswaar door een hoog percentage actieve kerkgangers van 14% ten opzichte van 9% in de gehele parochie, maar het totaal aantal kerkgangers is gering en neemt ook hier af van 75 per weekend in 2010 tot 60 nu. Het bestuur is daarom van mening dat de gemeenschap van de Radboud te klein is om als apart geloofscentrum in stand te houden. Ook de aard van het gebouw en de ligging van het terrein (midden in een zeer gewilde woonwijk) spelen een rol bij deze afweging.

Titus Brandsma

Met de uitbreidingen van de woonwijken in oostelijke richting rondom het voormalige dorp Colmschate is er nog niet heel lang geleden een nieuwe kerk gebouwd om deze nieuwe gemeenschap te kunnen bedienen. Een groot deel van de katholieken die zich hier vestigden heeft echter nooit de overstap gemaakt naar deze nieuwe kerk. Ze zijn trouw gebleven aan de kerk waar ze oorspronkelijk een binding mee hadden. Daarnaast geldt dat veel van de katholieken in deze wijk de kerk al de rug hebben toegekeerd want deze gemeenschap kenmerkt zich door een extreem laag percentage actieve kerkgangers van 2% en een heel sterke teruggang in het totaal aantal kerkgangers in de laatste vijf jaar.

Een belangrijk deel van het huidige vrijwilligerskader in de kerken in en rondom het centrum woont in Colmschate. Een en ander geeft aan dat er weliswaar een barrière lijkt te zijn tussen Colmschate en het centrum van Deventer, maar dat dit in veel gevallen geen belemmering hoeft te zijn. De gelovigen in Colmschate zijn redelijk mobiel. De afstand naar de dichtstbijzijnde geloofcentra die na de herstructurering actief blijven (te weten Lettele, Schalkhaar en de Broederen) hoeft dan ook geen belemmering te zijn om een geschikte kerk te kunnen vinden vanuit Colmschate. Daar komt bij dat de bereikbaarheid van de Titus Brandsma sterk onder druk staat vanwege de vergevorderde plannen die de gemeente heeft met het ondertunnelen van de spoorlijn naast de kerk.

Maria Koningin

Op dit moment vervult de Maria Koningin de rol van Eucharistisch Centrum. De bezoekersaantallen tonen aan dat een dergelijke rol een aanzuigende werking heeft op het kerkbezoek. Een belangrijk deel van de elders geconstateerde teruggang van het aantal kerkbezoekers wordt namelijk gecompenseerd door de zeer sterke toename van het kerkbezoek in de weekendvieringen van deze

kerk. Daarmee is aangetoond dat een bewuste kerkganger wel degelijk mobiel is in de wekelijkse afweging met betrekking tot de keuze waar hij/zij naar de kerk zal gaan. Het betekent ook dat het huidige hoge bezoekersaantal in de deze kerk niet alleen iets zegt over de pastorale behoefte van deze gemeenschap. Veeleer is er sprake van een pastorale behoefte binnen de parochie aan een duidelijke en herkenbare programmering, een kenmerk van de manier waarop de vieringen in het Eucharistisch Centrum de laatste jaren zijn vorm gegeven.

Gezien de korte afstand tot de Broederenkerk en de kerk in Schalkhaar, en de boven geschetste geconstateerde mobiliteit van de huidige bezoekers aan de Maria Koningin, is het bestuur van mening dat er vanuit geografisch perspectief onvoldoende redenen zijn om deze kerk na de herstructurering open te houden. Ook de aard van het gebouw en de ligging van het terrein (midden in een zeer gewilde woonwijk) spelen een rol bij deze afweging.

Schalkhaar

Vanuit de historie is de gemeenschap van deze kerk afkomstig uit het eigen dorp en omliggend platteland. Er bestaan weinig bindingen met de gemeenschappen in het zeer nabij gelegen Deventer. Opmerkelijk is dat er weliswaar sprake is van een sterk gemeenschapsgevoel, wat onder meer tot uiting komt tijdens de zeer druk bezochte jaarlijkse Allerzielenviering, maar dat het kerkbezoek in het weekend toch substantieel terug loopt. Een feit is ook dat het bestuurlijk kader onder druk staat sinds de fusie: de gemeenschap heeft moeite om de beschikbare functies in te vullen. Het bestuur is van mening dat het de gemeenschap ten goede zal komen als aan dit geloofscentrum de rol van Eucharistisch Centrum zal worden toegekend. De ligging van deze kerk, midden in het verzorgingsgebied van de parochie, in combinatie met ruime parkeergelegenheid, betekent dat de kerk van Schalkhaar deze rol net zo goed zal kunnen vervullen als de Maria Koningin dat nu doet. De ligging van deze kerk ten opzichte van de rest van het stedelijk gebied van Deventer, dicht bij Colmschate en niet heel ver van de noordwestelijke wijken van de stad, zorg er voor dat, samen met de Broederen, deze kerk na de herstructurering goed in staat zal zijn om in de behoefte aan kerkbezoek in het weekend te voldoen.

Broederen

De Broederenkerk is, als enige kerk in de parochie, een aantal jaren gesloten geweest tijdens de nu afgeronde, grootschalige restauratie. Tellingen tonen aan dat het grootste gedeelte van de kerkgangers, na de heropening de weg naar de Broederen weer heeft teruggevonden. Er is weliswaar sprake van een kleine teruggang ten opzichte van vijf jaar geleden maar deze is beduidend minder dan in sommige ander locaties het geval is. Bij de herinrichting van de kerk is het aantal vaste zitplaatsen ook drastisch teruggebracht. Sedert de heropening is er sprake van een groeiend aantal kerkbezoekers. Ook zien we een toenemend aantal kerkbezoekers met een andere nationaliteit.

Het monumentale karakter van deze kerk, in combinatie met de hoge investering en de ligging in het centrum van de stad zorgen ervoor dat het sluiten van deze kerk niet aan de orde is, ondanks het gebrek aan gratis parkeerplekken in de directe omgeving van de kerk. Binnen de Broederenkerk wordt op dit moment druk werk gemaakt met de opzet en uitvoering van een pastoraal programma (gebedsmomenten, catechese, lezingen) en uitbreiding van de openstelling van het kerkgebouw. In en vanuit de Broederenkerk kan de katholieke presentie in de stad vorm gegeven worden. Samen met

de kerk in Schalkhaar zal de Broeders goed in staat zijn om in het stedelijk gebied Deventer aan de behoefte aan kerkbezoek in het weekend te voldoen.

4.1.2 De buitengebieden

In het buitengebied van de parochie zijn drie kernen te herkennen:

- het oostelijk deel waarin Lettele nu al een centrum-rol vervult voor de katholieken in de omliggende dorpen
- het middelste deel rondom Olst, waar de Boskamp ook bij hoort
- het noordelijk deel rondom Wijhe en de Boerhaar.

Het bestuur streeft ernaar om in elk van deze drie gebieden een geloofscentrum in te richten.

Oost: Lettele

Het kerkbezoek in Lettele lijkt de laatste jaren redelijk ongewijzigd. De teruggang die de geregistreerde tellingen laat zien lijkt niet representatief voor de feitelijke belangstelling. Er is sprake van een actieve en betrokken gemeenschap waarin nog steeds voldoende behoefte is aan kinder- en jeugdcatechese. Ook omdat Lettele een relatief groot achterland heeft binnen de parochie is het sluiten van deze locatie op dit moment niet aan de orde.

Midden: Olst en Boskamp

In het middelste gedeelte van het buitengebied van de parochie bevinden zich twee relatief dicht bij elkaar gelegen kerken. In Olst en op de Boskamp bezoeken elk weekend 70-80 mensen een viering. Met name in Olst is het deel van de gemeenschap dat de regelmatige gang naar een weekendviering nog weet te vinden relatief laag: niet meer dan 6%. In Boskamp is dat percentage veel hoger, namelijk met bijna 11% boven het parochie-gemiddelde. Gezien de korte afstand tot de kerk op de Boskamp, en het feit dat er al langer sprake is van een organisatorische samenwerking tussen beide locaties is het bestuur van mening dat er vanuit geografisch perspectief onvoldoende redenen zijn om beide kerken na de herstructurering open te houden. Vanwege het monumentale karakter van de kerk in Boskamp, afgezet tegen de aard van het gebouw in Olst en de ligging van het terrein (midden in een woonwijk), ligt het voor de hand om het kerkgebouw in Olst te sluiten en in het midden van ons buitengebied te kiezen voor een geloofscentrum op de Boskamp.

Noord: Wijhe en Boerhaar

Ook in het noordelijk gedeelte van het buitengebied zijn momenteel twee kerken actief op relatief korte afstand van elkaar. In beide kerken is echter sprake van een redelijk hoog kerkbezoek van 130-160 per weekend. Opmerkelijk is dat er in Boerhaar sprake is van het hoogste percentage kerkgangers in de hele parochie. Daar gaan gemiddeld 18% van de ingeschreven parochianen nog regelmatig naar de kerk. In Wijhe is dat 13%, veel meer dan het gemiddelde van 6%.

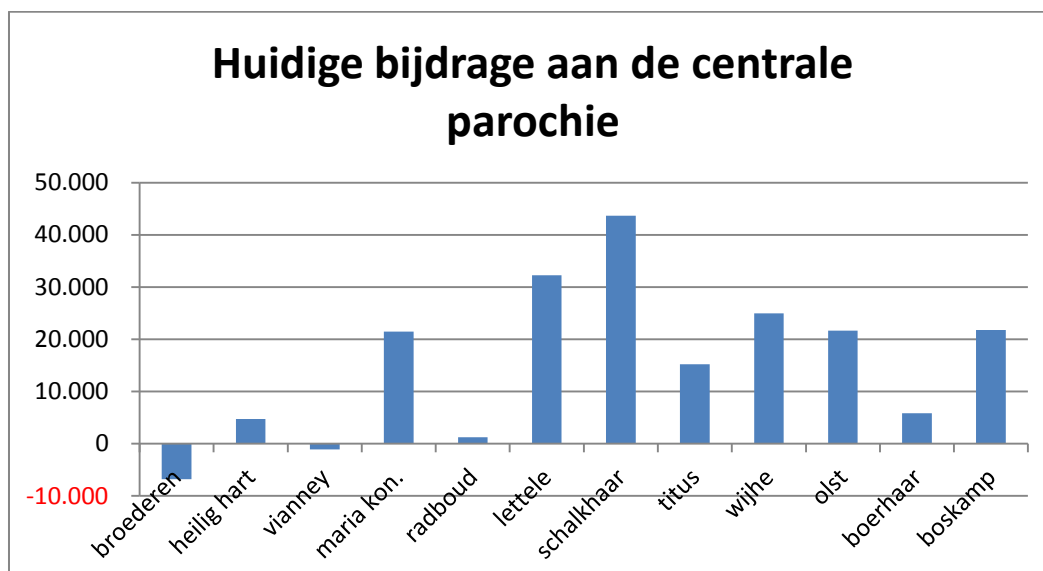
Vanuit bovenstaande overwegingen, gecombineerd met het feit dat er zowel in Wijhe als in Boerhaar sprake is van kerken met een monumentale status die allebei recent grootschalig zijn gerestaureerd is het bestuur van mening dat het geloofscentrum in dit deel van de parochie beter kan blijven bestaan uit twee kerken, in plaats van één. Besloten is om dit als één pastoraal geheel te gaan zien: één geloofscentrum met twee kerken. Binnen dit geloofscentrum zal wel een zwaarder accent liggen

op Wijhe. Zo zal er op zondag drie keer in de maand in Wijhe gevierd worden en één keer in Boerhaar. Andere vieringen (vijfde zondag, feestdag op vooravond of door de week en tweede feestdag) worden daarentegen alleen in Boerhaar gevierd.

De pastorale werkgroepen en koren zullen geïntegreerd worden en de pastorale coördinatie zal voor Boerhaar/Wijhe gezamenlijk plaats vinden. Het samen openhouden van Boerhaar en Wijhe kan een belangrijke bijdrage zijn aan de integratie van de geloofsgemeenschappen in de komende jaren. De omvang van de gemeenschap in Wijhe (die is ongeveer twee keer zo groot als die van Boerhaar) doet recht aan de gekozen verdeling binnen dit geloofscentrum waarin meer nadruk ligt op Wijhe, maar waarin er ook veel ruimte wordt gelaten voor de gemeenschap van Boerhaar.

4.2 Financiële risico's

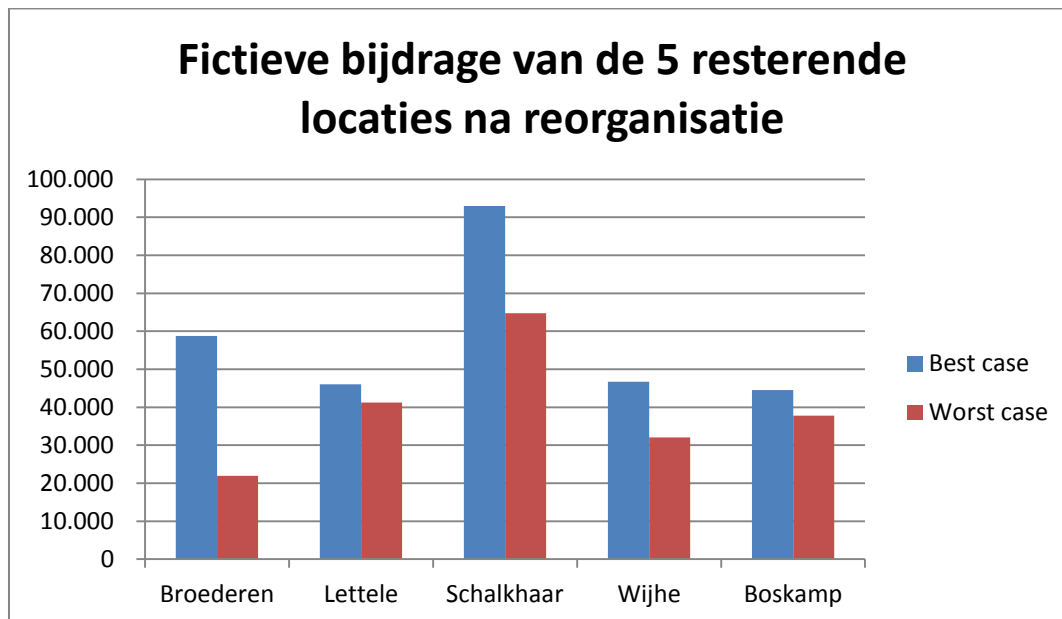
De onderstaande figuur geeft de huidige situatie weer, op basis van de begroting 2014 voor de exploitatie van alle locaties in de parochie. De weergegeven afdracht vanuit de afzonderlijke locaties, die nu nog elk een eigen begroting hebben, is in Euro's per jaar. Opgemerkt wordt dat het exploitatietekort bij de Broederen volledig is toe te schrijven aan het betaalde beheer dat daar nu nog plaats vindt, als enige locatie binnen de parochie. Zonder betaald beheer zou ook de Broederen een vergelijkbare afdracht aan de parochie kunnen opbrengen.

Figuur 4: Exploitatie op basis van de begroting 2014

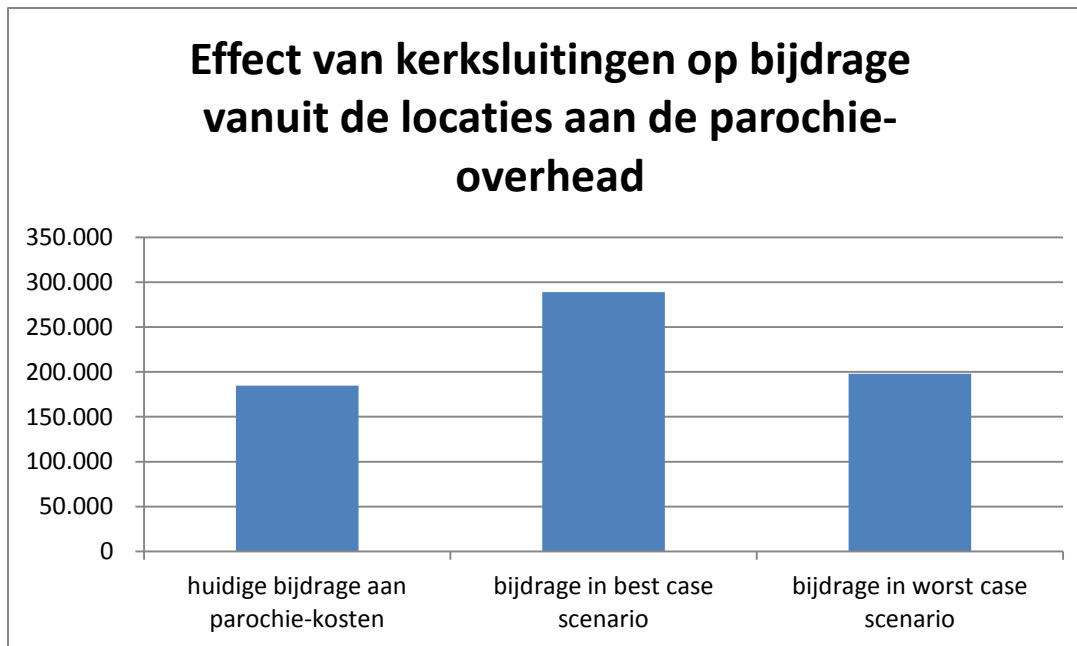
Op basis van de begroting 2014 is het effect op de exploitatie bekeken van het sluiten van (een aantal van de) locaties van de Lebuinusparochie. Daarbij zijn verschillende scenario's ontwikkeld langs twee sporen. Het ene spoor ging uit van het afstoten van de gesloten gebouwen. In de best case zijn alle gesloten gebouwen daadwerkelijk afgestoten zodat de kosten van het onroerend goed en verzekeringen niet langer op de exploitatie drukken. In de worst case van dit spoor zijn de gebouwen wel gesloten maar (nog) niet afgestoten. Het tweede spoor ging uit van gedrag van de parochianen na sluiting. In de best case keerde 30% van de stedelijk parochianen de kerk de rug toe, en 50% van de mensen in het buitengebied. In de worst case van dit spoor is uitgegaan van 60% stedelijk kerkverlaters en 70% in het buitengebied.

Zoals in hoofdstuk 3 is beschreven zal er na de herstructurering nog sprake zijn van vijf geloofscentra, die samen gebruik maken van zes kerkgebouwen en de parochie administratie. Om de nieuwe situatie te kunnen vergelijken met de bestaande parochie is een rekenmodel opgesteld waarin de parochianen die de kerk trouw blijven verdeeld worden over deze vijf geloofscentra. In de onderstaande figuur is een voorbeeld van het exploitatieresultaat van deze centra weergegeven. Ten behoeve van dit rekenvoorbeeld is het resultaat van de Maria Koningin opgeteld bij Schalkhaar. Wijhe en Boerhaar zijn samengevoegd, net als Olst en Boskamp. De helft van de Titus is toegevoegd aan Lettele. De rest is toegevoegd aan de exploitatie van de Broederen, net als de Heilig Hart, de Radboud en de Vianney.

Figuur 5: Exploitatie van de vijf nieuwe geloofcentra

Als de resultaten worden geconsolideerd dan blijkt dat in het meest gunstige geval de reorganisatie ook een financieel positief effect kan hebben op de exploitatie van de parochie. De onderstaande grafiek geeft aan dat in de minst gunstige situatie er in ieder geval geen negatief effect zal zijn op de financiële huishouding. Ook als de verwachtingen met betrekking tot het kerkbezoek tegenvallen, zal het beperken van de kosten opwegen tegen de dan relatief sterk teruglopende inkomsten. Daar staat tegenover dat als aan de parochianen voldoende perspectief wordt geboden op een gezamenlijke missie, en er van de vijf geloofscentra een positieve uitstraling uitgaat door de wekelijks vollere kerken, de verminderde terugloop in het kerkbezoek, en dus de terugloop in de ontvangen kerkbijdragen, beperkt kan blijven. In die best case zal de besparing die wordt bewerkstelligd door het terugbrengen van het aantal kerkgebouwen een positief effect hebben op de exploitatie van naar schatting 100.000 euro per jaar. Dat is 50.000 euro meer dan de taakstelling die het bestuur zich voor 2016 heeft opgelegd om te komen tot, in samenhang met andere maatregelen, een financieel gezonde parochie.

Figuur 6: Financiële risico's van het sluiten van zes kerken

Het sluiten van kerkgebouwen brengt het risico met zich mee dat kerkgangers geen aansluiting zullen zoeken/vinden bij de vernieuwde parochie. Los van de emotie en de pijn brengt dit ook financiële risico's met zich mee. Maar, op basis van een scenario-analyse, gebaseerd op ervaringen van elders, is het voldoende duidelijk dat na de herstructurering van de parochie, een bestendig begrotingsevenwicht haalbaar is.

4.3 Kansen op de markt van het onroerend goed

De kansen op de markt voor het onroerend goed worden bepaald door een aantal factoren:

- de aard van de monumentale status van het gebouw
- de omvang van het perceel
- de ligging van het perceel

Om een zeer globale vergelijking te maken tussen de verschillen van het onroerend goed is uitgegaan van een fictieve grondprijs. Bij de monumentale kerken, waar een koper het bestaande gebouw in tact zal moeten houden, is gerekend met de fictieve prijs van grond die nog niet bouwrijp gemaakt is (meestal ongeveer 100 euro/m²). Op de percelen waar geen sprake is van een monumentale status is in bijna alle gevallen de ligging van de percelen dusdanig dat er (op termijn) woningen gebouwd zouden kunnen worden, nadat de daartoe benodigde procedures zijn doorlopen. In een stedelijke omgeving lijkt 300 euro/m² dan een conservatieve schatting van de waarde als bouwgrond van de percelen.

Zonder in dit stadium veel taxatiekosten te willen maken, maar om toch enig idee te kunnen krijgen van hoe de verschillende locaties in de markt zouden kunnen liggen is op basis van bovenstaande uitgangspunten een tentatieve waardebeoordeling gedaan, weergegeven in onderstaande tabel.

Locatie	Fictieve opbrengst	Beperkingen in de verkoopmogelijkheden
	<i>voor monumenten een grondprijs van 100 EURO/m² gerekend</i>	
Broederen	€ 238.200	Rijksmonument
Lettele	€ 545.500	Gemeentelijk monument
Schalkhaar	€ 500.000	Gemeentelijk monument
Boerhaar	€ 655.500	Rijksmonument (deels grasland)
Boskamp	€ 964.000	Rijksmonument
Wijhe	€ 759.300	Rijksmonument
Radboud	€ 795.900	grondprijs (gunstige ligging)
Heilig Hart	€ 1.168.500	grondprijs (gunstige ligging)
Joannes Vianney	€ 376.800	Rijksmonument
Maria Koningin	€ 1.419.600	grondprijs (gunstige ligging)
Titus Brandsma	€ 258.200	grondprijs (slechte ontsluiting)
Olst	€ 202.600	grondprijs (buitengebied)

Bij een dergelijk verloop van de grondtransacties van de onderste 6 locaties, gebruik makend van het Bisschoppelijk beleggingsfonds dat een jaarlijks rendement uitkeert op basis van een defensief beleggingsprofiel van 2,5%, kan er uit het “te gelde maken van onze stenen” een structurele toename van de inkomsten worden verwacht van ten minste 100.000 euro per jaar. De extra inkomsten kunnen dan zorgen voor een gezond meerjaren onderhoudsprogramma van de resterende gebouwen en stellen ons tevens in staat de noodzakelijke middelen te besteden aan nieuwe activiteiten.

TOT SLOT: in geloof op weg gaan

Deze nota schetst een ingrijpende weg die we in de Lebuinusparochie inslaan. Door de omstandigheden gedwongen moeten we nu ingrijpende en pijnlijke maatregelen treffen. We maken keuzes op basis van analyses en inschattingen. Deze keuzes zijn onderbouwd, maar blijven voor een deel ook subjectief. Dat we keuzes moeten maken is helder. Daarbij staat ons maar één ding voor ogen: bouwen aan de geloofsgemeenschap in Zuidwest Salland. Het begon met onze parochiepatroon de H. Lebuinus in het midden van de 8e eeuw. Hij bouwde het eerste kerkje in Deventer. Een lange geschiedenis met hoogtepunten (denk aan Moderne Devotie die hier ontsprong) en dieptepunten. Steeds weer waren er vrouwen en mannen die zich lieten inspireren door de Blijde Boodschap van Jezus Christus. Het is waar dat veel mensen zich in onze tijd niet meer aangesproken voelen, maar ook dat velen het nog altijd van grote waarde vinden om hun geloven te vieren en te beleven. De herstructurering van de parochie is er op gericht dat de komende decennia mogelijk te maken aangepast aan de omstandigheden van onze tijd. We gaan een periode van onzekerheid tegemoet waarin we elkaar hard nodig hebben om samen te bouwen aan de kerk. Lebuinus maakte mee dat zijn pas gebouwde kerk enkele malen werd verwoest, maar ging door omdat hij rotsvast vertrouwde dat het evangelie van waarde was voor de mensen van zijn tijd. Laten wij met diezelfde vastberadenheid bouwen aan de kerk in onze tijd, waar mensen vriendelijkheid en barmhartigheid beoefenen, waar ze hun dankbaarheid kunnen uiten, waar een plek is voor de kleine en grote noden, waar we ontdekken dat God met ons meegaat.

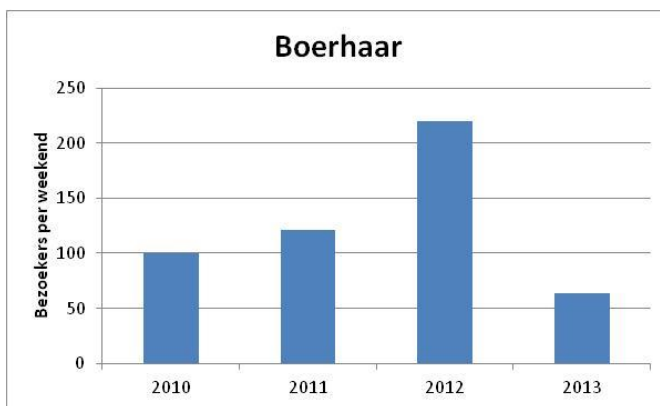

Bijlage 1: Kenmerken van de elf locaties

Per locatie wordt kort ingegaan op de meest kenmerkende eigenschappen. Opgemerkt wordt dat alleen in 2011 de bezoekers elke week zijn geteld en er dus een betrouwbaar gemiddelde kan worden gerapporteerd. Van de andere jaren zijn slechts gegevens van een beperkt aantal weekenden beschikbaar.

Boerhaar

De gemeenschap van de locatie Boerhaar maakt gebruik van de Willibrorduskerk in Boerhaar, een buurtschap op korte afstand van het dorp Wijhe.

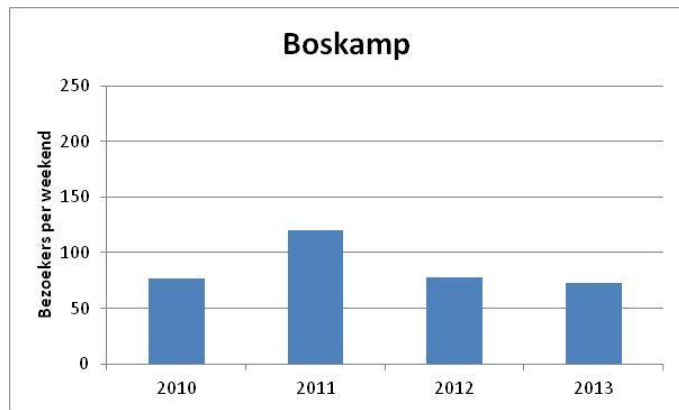

Deze kerk en de pastorie zijn aangewezen als een rijksmonument. De laatste grote restauratie van de kerk in Boerhaar is afgerond in 2011. Daar was toen een bedrag mee gemoeid van EURO 1.374.959. In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

Activiteit	Opmerkingen
Ouderen bezoek	
Ziekenbezoek	Worden eventueel tijdelijk voorzien van kerktelefoon.
Bloemengroep	
Koffiedrinken na de viering	Na elke zondagsviering 1 x per 2 weken.
Eigen koren	Dames/heren koor en kinderkoor.
Thuisbezoek nieuwe parochianen	
Oecumene werkgroep	Samen met Wijhe.
Kinder-catechese/nevendienst	
Jaarlijks vrijwilligers feest	Alle vrijwilligers krijgen met kerst een attentie
Familie/gezinsvieringen	4-6 x per jaar Palmzondag met optocht, koffie en ranja voor de kinderen.
Dagje uit met de misdienaars. Dagje uit met het kinderkoor	
Tuinonderhoud groep Kerkhofgroep	
Jongerenpastoraat schoolvieringen	Samen met Wijhe
Vertegenwoordiging in noaberhuus (diaconie)	Door lid PG
Lokale PCI	Samen met Wijhe
EHC/vormsel voorbereiding	Samen met Wijhe

Boskamp

De gemeenschap van de locatie Boskamp maakt gebruik van de Willibrordkerk aan de Boskamp in Olst, op korte afstand van het dorp Olst zelf.

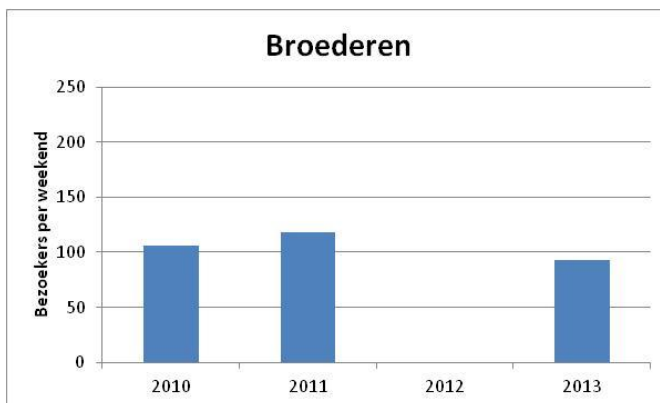

Deze kerk en de pastorie zijn aangewezen als een rijksmonument. De laatste grote restauratie van de kerk op de Boskamp is afgerond in 2011. Daar was toen een bedrag mee gemoeid van EURO 1.458.198. In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

Activiteit	Opmerkingen
Ouderen bezoek	
Bloemengroep	1 persoon
Koffiedrinken na de viering	zondagochtend
Eigen koren	Dames en herenchoor, gelegenheidsmannenkoor en Ardente (Koor voor Olst en Boskamp) Kinderkoor
Thuisbezoek nieuwe parochianen	
Oecumene werkgroep	
Jaarlijks vrijwilligers feest	In oktober
ziekenbezoek	
M.O.V. en Amnesty	
EHC- en Vormselvoorbereiding	Vormselvoorbereiding parochie breed.
Schoolvieringen	
Kerkhofgroep	
Avondwake groep	Samen met Olst

Broederen

De gemeenschap van de locatie Broederen maakt gebruik van de Broederenkerk in het centrum van de stad Deventer.

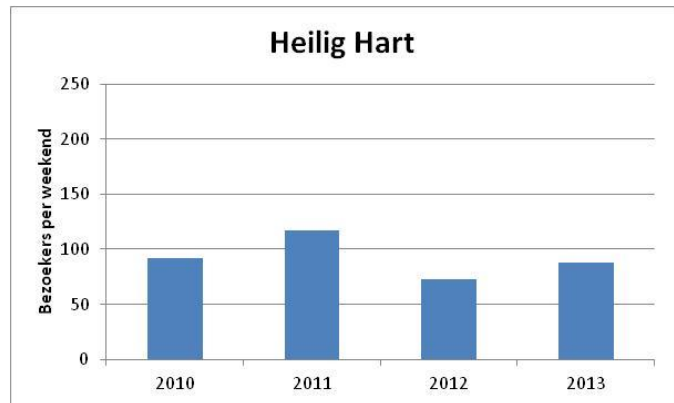
Deze kerk is aangewezen als een rijksmonument. De laatste grote restauratie van de Broederenkerk is medio 2014 afgerond. Vanwege de restauratie is de kerk meer dan een jaar buiten gebruik geweest. Met de restauratie van de kerk en het monumentale Ibach orgel was een bedrag gemoeid van EURO 3.272.323.

In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

Activiteit	Opmerkingen
Ouderen bezoek	
Bloemengroep	
Koffiedrinken na de viering	Na elke viering wordt er koffie en thee geschonken waar kerkgangers gebruik van maken
Gespreksgroepen	Er zijn door de week verschillende gespreksgroepen actief
Eigen koren	Een gemengd koor en een Scola Gregoriana
Thuisbezoek nieuwe parochianen	
Oecumene werkgroep	
Kinder-catechese/nevendienst	
Jaarlijks vrijwilligers feest	Op een zondag in september
Avondgebed	Elke ma-di-do-vr worden de vespers gebeden Elke wo-avond is er Taizé-gebed
Lezingencyclus	4 x per jaar
Openstelling kerk	kerkenwacht

Heilig Hart

De gemeenschap van de locatie Heilig Hart maakt gebruik van de Heilig Hart kerk aan de rand van het centrum van de stad Deventer.

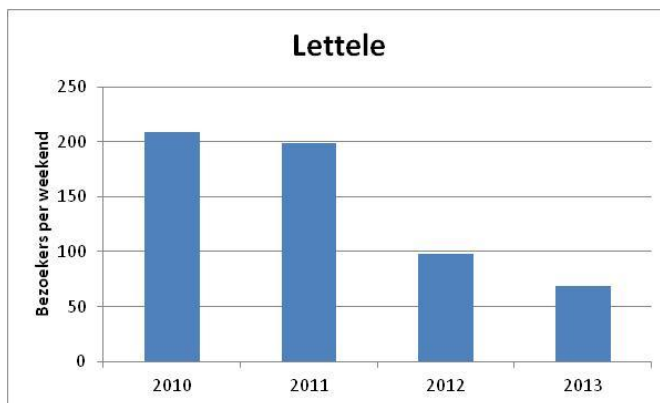
Deze kerk is aangewezen als een gemeentelijk monument om daarmee het orgel, dat een rijksmonument is, betere bescherming te kunnen bieden.

In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

Activiteit	Opmerkingen
Ouderen bezoek	
Bloemengroep	
Koffiedrinken na de viering	
Eigen koren	twee
Thuisbezoek nieuwe parochianen	Onze (jeugdige) vrijwilligster loopt vaak tegen desinteresse aan en overweegt te stoppen.
Jaarlijks vrijwilligers feest	

Lettele

De gemeenschap van Lettele maakt gebruik van de Nicolaaskerk midden in het dorp Lettele. Dit dorp ligt in het zuidoostelijk deel van de parochie, op enige afstand van Deventer.

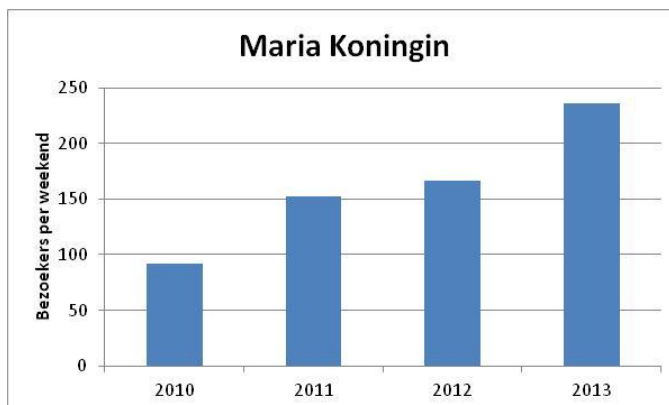
Deze kerk, en de naastgelegen pastorie, zijn aangewezen als gemeentelijk monumenten en liggen in een zone die een cultuurhistorische bescherming kent.

In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

Activiteit	Opmerkingen
Ouderen bezoek	Het bezoeken van ouderen en zieken. Elke 3 jaar is er een viering met ziekenzalving
Bloemengroep	Een groep dames verzorgt alle bloemversiering.
Koffiedrinken na de viering	Koffie drinken: 1ste zondag van de maand, 3de vrijdag van de maand na de viering met pastoor Skiba
Eigen koren	Heren koor, gemengd koor, jeugdkoor en jongerenkoor.
Bezoek nieuwe parochianen	Als men bekend is in de kerk-administratie
Oecumene werkgroep	BOL: Bathmen – Lettele – Okkenbroek verzorgen diverse soorten oecumenische vieringen door het jaar.
Bijzondere vieringen	Kermisviering, boerderijviering, viering met gastkoren of een bijzonder thema: Gezins-, Ziekendag-, Mariaviering, openingsviering van het catechesejaar, rozenkransgebed.
Kinder- catechese/nevendienst	voor groepen 5, 6 en 7 van de basisschool.
EHC- en Vormselvoorbereiding	Tegelijk met catechese
Jaarlijks vrijwilligers feest	1x per 2 jaar
Gebedsdienstgroep	Elk weekeinde wisselend op zaterdag of zondag. Op de dag dat er geen viering vanuit het pastoraal team wordt verzorgd.
Avondwakegroep	Het begeleiden van familie van de overledene in de voorbereiding voor de avondwake.
kerkhofgroep	onderhoudt het naastgelegen kerkhof
Kerkschoonmaakgroep	grote groep, eens per maand
MOV	3 personen
Website	ondersteuning en fotografie
Rock Solid	voor 13+jarigen
Icoon schilderen	in de pastorie. Deze wordt afgesloten met een icoonwijdingsviering
Lokale PCI	2 personen

Maria Koningin

De gemeenschap van de Maria Koningin maakt gebruik van de kerk van Maria Koningin, die eind 2011 is aangewezen als Eucharistisch Centrum van de parochie. Het complex ligt op beperkte afstand van het centrum van Deventer.

In de voormalige pastorie naast de kerk is van oudsher de parochie administratie van de parochie gehuisvest. In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

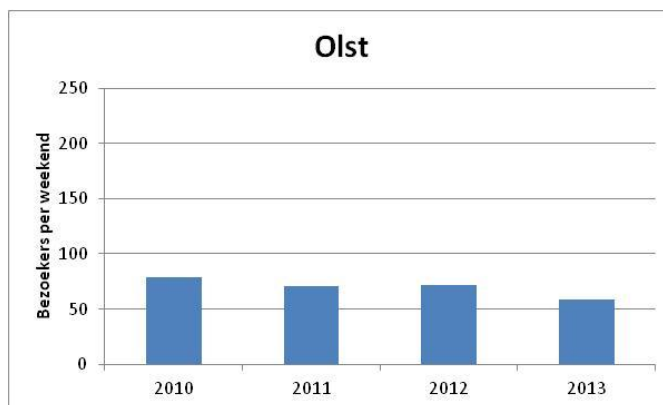
Activiteit	Opmerkingen
Ouderen bezoek	
Bloemengroep	
Koffiedrinken na de viering	
Gespreksgroepen	Voor de hele parochie
Eigen koren	twee
Oecumene werkgroep	Alleen in Diepenveen
Jaarlijks vrijwilligers feest	soms
Ouderensoos	1 middag per week
EHC- en Vormselvoorbereiding	EHC voor de hele stad Vormsel voor de hele parochie

Eucharistisch Centrum

Activiteit	Opmerkingen
Kom- en -zing-mee	Open koor waar mensen zich ad-hoc bij kunnen aansluiten.
Mc Drive Maria	Biedt na de zondagse Eucharistieviering de jeugd en ouders de mogelijkheid om zélf van alles in te brengen aan ideeën, lekkere hapjes en om naar eigen smaak deze ontmoetingsplek in te richten en vorm te geven
Maria Ten Hemelopneming	Met processie en kruidenwijding. Aansluitend koffie & ontmoeting
Aanbidding	1 ^e +2 ^e wo. vd maand van 18.00 -19.00 uur met mogelijk verdere uitbreiding in toekomst

Olst

De gemeenschap in Olst maakt gebruik van de Theresia kerk. Deze staat net buiten het centrum van het dorp Olst, op korte afstand van de Boskamp.

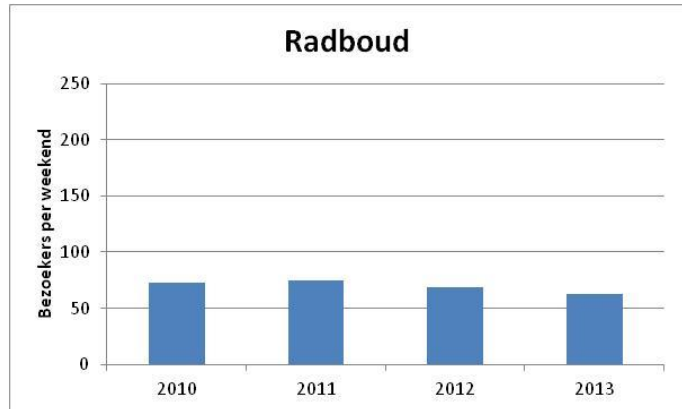

In het gebouw naast de kerk is een ontmoetingscentrum gevestigd dat door de omvang en de centrale ligging in de parochie vaak gebruik wordt voor gezamenlijke bijeenkomsten. In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

Activiteit	Opmerkingen
Ouderen bezoek	
Bloemengroep	1 persoon
Koffiedrinken na de viering	Op woensdagochtend en op zondag
Eigen koren	Dames en Herenkoor en Ardente (koor voor Olst / Boskamp) kinderkoor (samen met Boskamp)
Thuisbezoek nieuwe parochianen	
Oecumene werkgroep	ja
Jaarlijks vrijwilligers feest	In oktober
Ziekenbezoek	
Avondwake groep	Samen met Boskamp
Kerkhofgroep	ja
Oecumenisch inloopochtend	Elke maandagochtend, in samenwerking met de PKN
Samen aan tafel	1 x per maand (3 ^e donderdag) gelegenheid om samen een goede warme maaltijd te eten, in samenwerking met de PKN
EHC- en vormselvoorbereidingen	EHC samen met Boskamp Vormsel voor de hele parochie
Schoolvieringen	ja
Gezinsvieringgroep	2 personen, 4-6 x per jaar

Radboud

De gemeenschap van de Radboud maakt gebruik van de Radboudkapel. Deze staat te midden van een kleine gemeenschap op de westoever van de IJssel, tegenover de historische binnenstad van Deventer.

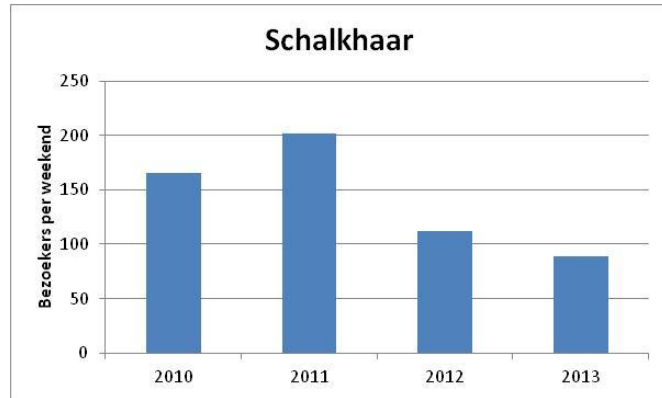
In de kapel zijn verder weinig tot geen faciliteiten maar deze staat op een ruim perceel in een populaire woonwijk van Deventer. In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

Activiteit	Opmerkingen
Ouderen bezoek	
Bloemengroep	
Koffiedrinken na de viering	
Eigen koren	Gemengd koor en Radians
Thuisbezoek nieuwe parochianen	
Jaarlijks vrijwilligers feest	om het jaar.
Werkgroep meelevens met verlies	Iedere zes weken een brief sturen of bezorgen en contacten onderhouden
Project vieringen	m.m.v. Radians. Voor de hele parochie
Rommelmarkt	

Schalkhaar

De gemeenschap in Schalkhaar maakt gebruik van de Nicolaaskerk die staat midden in het dorp Schalkhaar dat tegenwoordig aan drie kanten wordt omsloten door de bebouwing van de stad Deventer.

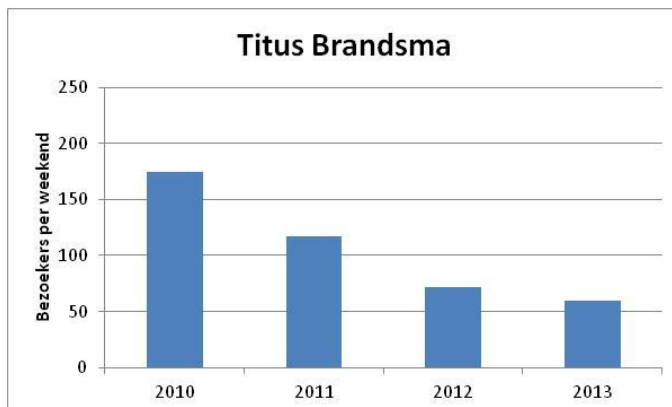
De kerk, samen met de pastorie en het koetshuis (dat gebruikt wordt als ontmoetingscentrum) is aangewezen als gemeentelijk monument.

In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

Activiteit	Opmerkingen
Nabestaandengroep	
Bloemengroep	Bloemetje voor 80 plussers
Koffiedrinken na de viering	Met enige regelmaat
Gespreksgroepen	Geloven-nu groep komt bijeen in het Koetshuis
Eigen koren	Spirit, gemengd koor, brugkoor en jeugdkoor
Thuisbezoek nieuwe parochianen	Samen met de PKN is een presentje gegeven aan alle huishoudens in de net nieuw gebouwde wijk. Nieuwe parochianen krijgen een DVD en een Wij van de Nicolaas.
Oecumene werkgroep	Ontwikkeling momenteel onbekend gezien het sluiten van de PKN schalkhaar
Kinder-catechese/nevendienst	gezinsvieringen. Contact met de RK basisschool gaat vernieuwd worden dit schooljaar. (gesprek gepland met de directeur)
EHC- en vormselvoorbereidingen	EHC samen met de basisschool Vormsel voor de hele parochie
Jongerenpastoraat	Stopt met ingang van 2015. Heeft een oecumenisch karakter
Maria van Frieswijk	Bedevaartdag 2 ^e zondag van september

Titus Brandsma

De gemeenschap van de Titus maakt gebruik van de Titus Brandsma kerk. Deze staat midden in een grote nieuwbouwwijk van Deventer, op enige afstand van het centrum.

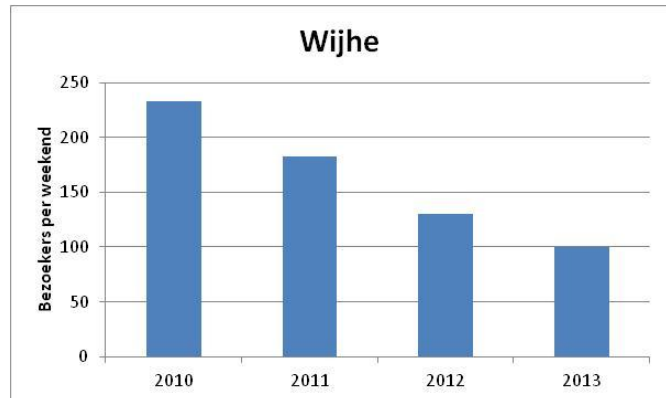

In het gebouw zijn tot op zekere hoogte faciliteiten beschikbaar voor bijeenkomsten van parochianen en omwonenden. Door stedelijke ontwikkelingen staat de bereikbaarheid onder druk. In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

Activiteit	Opmerkingen
Ouderen bezoek	
Bloemengroep	2 groepen 1 voor weekendvieringen en 1 voor feesten
Koffiedrinken na de viering	
Eigen koren	Kinderkoor + Project koren
Thuisbezoek nieuwe parochianen	Krijgen een uitnodiging om kennis te maken met de locatie
Oecumene werkgroep	
Jongerenpastoraat	Start ABC bijeenkomsten voor jongeren; trekt deelnemers uit heel Deventer
Jaarlijks vrijwilligers feest	Wegens geldgebrek slaan we soms een jaar over
Ouderenochtend	1x per maand
Koffieochtend	2x per maand
Donderdagdiner	1x per 2weken
toneel	20 avonden
Kinder catechese/nevendienst	
EHC- en Vormselvoorbereiding	Vormsel samen met stadslocaties

Wijhe

De gemeenschap in Wijhe maakt gebruik van de Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen. Deze kerk staat aan de rand van het dorp Wijhe, op korte afstand van Boerhaar.

De kerk en de pastorie in Wijhe zijn beide een rijksmonument. Links achter de kerk is, aan de sacristie, een ontmoetingscentrum bijgebouwd. De laatste grote restauratie van de kerk in Wijhe afgerond in 2012. Daar was toen een bedrag mee gemoeid van EURO 724.616.

In de onderstaande tabel zijn de kenmerkende pastorale activiteiten voor deze locatie samengevat.

Activiteit	Opmerkingen
Ouderen bezoek	
Bloemengroep	
Koffiedrinken na de viering	Op vr. morgen en zondagmorgen
Gespreksgroepen	1 x p. maand Bijbelgroep
Eigen koren	Caeciliakoor (Dames en Herenkoor) Rouw- en Trouwkoor
Thuisbezoek nieuwe parochianen	
Oecumene werkgroep	Zij verzorgen de tentviering en een viering in januari.
Kinder-catechese/nevendienst	Gezinsvieringen 4-6 x per jaar
Jaarlijks vrijwilligers feest	1 x per 2 jaar
Parochieel contactorgaan	Bezoekwerk 80+/geboorte/nieuwkomers
Ziekenbezoek	+ H. Communie aan huis
Kerk En Samenleving	OWBB: Dag v.d. Arbeid, Oogstdankviering, 't Zwervel voor de kansarmen
Missie Ontwikkeling en Vrede	Vastenproject en Advent
Schoolvieringen	
Jongvolwassenvieringen	Zij werken met een thema en zijn bereid deze viering te houden in OWBB verband en ook in Parochieel verband
Taizé vieringen	In sept-okt-nov. op woe 19.00 u. Oecumenisch Als dit goed loopt gaan we ermee door
Rozenkransgebed	Maandelijks voor Priesterroepingen ; mei en okt. Rozenkransmaand wekelijks
Kerkenwacht	Dagelijks is de kerk open tot de glaswand. Met Kerst helemaal open
Kinderen bij de Kribbe	Kerstmiddag
Avondwake werkgroep	

Activiteit	Opmerkingen
Ziekenzalving	Wijhe/Boerhaar 1 x per 2 jaar
EHC- en vormselvoorbereiding	EHC Samen met Boerhaar Vormsel voor de hele parochie
Jongerenpastoraat	Samen met Boerhaar
KBO	Wijhe/Boerhaar Katholieke Bond Voor Ouderen
Let's go	Oecum. Jongeren zij bieden ook hulp in het buitenland
Mens en Werk	2 vertrouwenspersonen voor hen die het moeilijk hebben
BAG liturgiegroep Wijhe	Vertegenwoordiging van allen, die met de liturgie te maken hebben ± 15 personen

Bijlage 2: Verslag van de bijeenkomsten met de klankbordgroep

4 september 2014 de Bron te Olst en 2 oktober 2014 in de Heilig hart

Leden Klankbordgroep: Hiske Heitbrink-Witteveen/Olst, Berna Roland/H. Hart, Henk Endeman/Wijhe, Cor v/d Berg/Boerhaar, Andrea Oomes/Titus B, Henk Achtereekte/Radboud, Anneke Witz/Maria K, Ellis Lugtenberg/Boskamp, Theo v. Leeuwen/ Broederen, Elsbeth Wubbe/Lettele en Astrid Coobs/Schalkhaar.

Leden Kerngroep: Johan Grobbée/vvz Bestuur, Lex Bekker/penn.m. Bestuur, Betsie Engberink/PR&comm. Bestuur en Marc Brinkhuis/pastoraal team.

Gespreksleidster: Evelien Reeuwijk/pastoraal werkster Thomas á Kempis Zwolle.

Groen= belangrijk punt. Roze= zeer belangrijk (joker).

Het doel van de bijeenkomst op 4 september was van te voren schriftelijk toegelicht: zonder kennis van de feitelijke reorganisatievoorstellen, samen nadenken over hoe een parochie met ongeveer de helft minder kerkgebouwen eruit zou moeten gaan zien. Op het verzoek vanuit de klankbordgroep om de te sluiten kerkgebouwen bekend te maken, en om eerst in discussie te gaan met lokale gemeenschappen voor concrete besluiten te nemen, is dan ook niet ingegaan omdat dit te ver buiten de reikwijdte zou gaan zoals die van te voren door de kerngroep was vastgesteld. Op 2 oktober zijn de resultaten teruggekoppeld en aangevuld op basis van opmerkingen die toen zijn ingebracht door de klankbordgroep.

De resultaten van de avond worden hieronder kort samengevat, per vraag die aan de orde is geweest, aangevuld met opmerkingen die gemaakt zijn op 2 oktober.

1. Voor wie zijn wij parochie? Of anders gezegd: Op wie moet de parochie zich richten?

6 + 1 Mede christenen – RK en Oecumenisch (elkaar voeden en inspireren).

6 + 1 Leven/verbonden zijn in navolging van Christus.

10 Parochie in de samenleving.

4 + 1 Iedereen die binnen stapt (drempel verlagen).

4 + 1 Asiel/sociaal zwakkeren/armen.

0 Kerkgangers en niet-kerkgangers (verbonden).

0 Gelovigen (binnen de parochie) en belangstellenden/aangesprokenen door 't woord.

2 Jongeren/gezinnen/kinderen.

4 Structuur/vast aanbod (tijd en plaats).

1 Mensen die zich verbonden voelen met de waarde van het geloof.

1 Oud/ex/praktiserende katholieken.

2.a Geloven komt niet vanzelf aanwaaien. Het moet geleerd en onderhouden worden. Welke activiteiten biedt de parochie in dit kader aan?

7 Eigen behoeften inventariseren daarna het aanbod formuleren.

5 Scholen (basis en voortgezet onderwijs) benaderen met catechese aanbod vanuit de parochie.

4 Inspiratie/impuls/kennis voor actieve vrijwilligers (bijv. lectoren).

4 Geloven Nu/KKG/en andere werkgroepen.

4 Structuur/vast aanbod (tijd en plaats).

0 Sacramenten en catechese.

1 Inspiratie in groepen of individueel.

2 Gezellig.

1 Bijbel/JC/Heilsgeschiedenis/cursussen.

2 Herhaling en per doelgroep aanspreken.

- 3 Levensloop en onderhoud van het geloof.
- 0 Symboliek en mysterium van de RK Kerk.
- 0 Christelijk poppenspel (artistieke uitingen).

2.b Op welke plekken wordt dit aangeboden? (kan ook op andere plekken dan de kerken die open blijven).

- 16 + 2 Geografisch nabij.
- 8 Rouleren van het aanbod in tijd en kerkgebouw.
- 0 Lokaal niveau.
- 0 Hoeft niet in de kerk, mag wel!
- 3 Functioneel.
- 3 Kerkgebouwen (tempels) die blijven mogen aantrekkingskracht uitstralen.
- 2 Sociale functie, opgenomen in de geloofsgemeenschap.

3.a Liturgie is een belangrijk onderdeel van ons kerk-zijn. Met een halvering van het aantal kerkgebouwen zal ook het 'aanbod' van de liturgie gaan veranderen? In het Eucharistisch Centrum zal iedere zondag een Eucharistieviering zijn. Welke vieringen houden we in de andere kerken die open blijven?

- 4 + 1 Andersoortige vieringen (losser) met zingen en bidden.
- 5 Kinder- gezinsvieringen in alle kerken.
- 9 Verschillende soorten vieringen in de kerken.
- 1 "Zin in Zondag"/andersoortige vieringen (eventueel op andere dag en rouleren).
- 1 Belevingsvieringen.
- 2 Avondwake.
- 2 Gebedsvieringen.
- 2 Eucharistievieringen.
- 1 Latijnse mis/vieringen.
- 2 Woord- en communievieringen.

2 Lezingen.

0 Muziekvieringen.

2 Concerten (liturgisch).

3.b Wat voor soort koren en hoeveel hebben we in de nieuwe situatie nodig?

Goed onderscheid maken tussen een vast koor per kerk en themakoren die in de gehele parochie rouleren.

18 + 2 Eigen initiatief om samenwerking, door met koren in gesprek te gaan.

9 **Genres/thema:** Samenzang – Gregoriaans – Kinderkoor – Jongerenkoor –

Cantorij/themakoren – Andere.....

5 **Per kerk:** Rouw- en Trouwkoren en gemend koor.

1 Opheffen van alle koren, opnieuw formeren van koren.

4. Kerk-zijn is ook omzien naar elkaar en naar hen die in de knel zitten (binnen en buiten de kerk; dichtbij en veraf). Welke activiteiten hoort de parochie op dit terrein te ontplooien?

9 Mergen in maatschappelijke thema's (bijvoorbeeld katholiek sociale leer).

6 Ondersteuning aan hulpbehoevenden.

6 Zichtbaar in sociale bijeenkomsten/evenementen (bijv. Boekenmarkt).

5 Inloopmomenten.

1 PCI en Zwerfkerk: bekendmaking/bewustwording/uitvoering.

0 Ouderen bezoek.

2 Nieuwe inwoners/welkom.

0 Ziekenbezoek (hospice).

0 Ziekenhuis pastoraat.

0 Bloemengroet.

5. In het komende veranderingsproces willen we zoveel mogelijk mensen behouden voor onze parochie en de mogelijkheid bieden om hun talenten in te zetten (individueel of samen).

Welke aanbevelingen heeft u om dit te laten slagen?

8 + 3 Sociaal plan: parochianen begeleiden van Kerk naar Kerk om de pijn te verzachten als ze van een te sluiten kerk naar een (voor hun nieuwe) kerk moeten gaan die open blijft.

8 Urgentie duidelijk aangeven, in een latere fase pas overgaan tot een plan van aanpak (eventueel gezamenlijk in te vullen met parochianen).

4 Duidelijk plan.

1 Inventariseren van werkgroepen en vrijwilligers.

3 Ontmoeting / bijeen roepen.

2 Elkaar leren kennen van andere kerklocaties.

0 Onder begeleiding van thema's.

2 Vaste kern zoeken/vaste basis (keuze aan parochianen).

2 Alle lectoren bijeen/ alle koren bijeen/Kindernevendienst/Onderhoud.

1 Universele gebruiker.

Bijlage 3: tijdpad / communicatie schema

	datum	tijd	Waar	wie	wat	Opmerking
	25 sep			J. Skiba en J. Grobbée	Econoom van het Bisdom en vicaris op de hoogte stellen van de plannen	Stap 1 in procedure van het bisdom
	9 okt		PC	PB en PT		Definitieve afronding nota; tevens stap 2 en 3 in de procedure van het bisdom. Vaststellen beleid (beleid- en besluitvoornemens) zoals in de nota is beschreven.
	14-17 okt		PC	J. Skiba en kerngroep	Uitleg beleid- en besluitvoornemens aan PG'n en LR'n	Apart overleg per locatie
	19 okt			J. Grobbée	Nota verzenden naar LR'n en PG'n en klankbordgroep; nota en tijdpad toezenden aan vicaris en econoom	t.b.v. overleg 29 okt met het oog op stap 4 van de procedure van het bisdom(overleg op 30 oktober)
	19 okt		website	website	persbericht	Persbericht voor beide media; embargo tot maandag 20 oktober
			kranten	kranten	persbericht voor de kranten	
	18/19 okt		Alle kerkgebouwen	PB en PT	Voorlezen van de officiële mededeling en beschikbaar stellen van een flyer met info	Volgens vastgesteld rooster zijn de taken verdeeld; informatie flyers worden uitgedeeld; deze wordt ook digitaal beschikbaar gesteld.
	+/- 20 oktober			kerngroep	Mededeling aan protestantse medebroeders -zusters	Via een formeel schrijven langs de vaste kanalen.
	22 okt		PC	PT + J. Grobbée	Informereren Groot Team	Emeriti, assistenten, F. de Graaf, M. de Jong
	27 oktober				t Zout wordt uitgegeven	Speciaal nummer over herstructurering incl. begeleidend interview met J. Skiba en J. Grobbée.

	datum	tijd	Waar	wie	wat	Opmerking
	29 okt		De Bron, Olst	PB en PT	Afronding besluitvorming en start transitieproces. Informereren leden van LR'den en PG locaties Inteken lijsten voor de adviescommissies/werkgroepen	PB en PT aanwezig
	30-okt			Kerngroep		lijst met werkgroepen compleet maken, zodat benodigde vrijwilligers al kunnen intekenen na de bijeenkomsten
	30 okt	17:00	Deventer	J. Skiba + kerngroep	Vicaris en econoom	Stap 4 van de procedure van het Bisdom
	3 nov	20.00	Maria Koningin	Ton Wellenberg	Eerste bijeenkomst adviesgroep kerkbalans	Opzetten van de logistiek; zo veel mogelijk op basis van bestaande structuren
	6 nov	17.30	Hoonhorst	J. Grobbée	Informereren omliggende parochies	Overleg vicaris en vicevoorzitters omliggende parochies
	6 nov	20.00	Maria Koningin	Lex Bekker ccss	Eerste bijeenkomst adviesgroep administratieve en financiële organisatie	In nauw overleg met de ervaringsdeskundigen en het parochiekantoor wordt ook Navision passend gemaakt op de nieuwe structuur
	Schalkhaar: Radboud: Boskamp: Broederen: Olst: Maria Koningin: Boerhaar: Lettele: Heilig Hart: Wijhe: Titus Brandsma:	5 november 17 november 20 november 25 november 27 november 2 december 4 december 9 december 10 december 16 december 18 december	delegatie van PT /PB	Serie parochie-avonden; deze worden gepland iom en door de LR/PG; steeds is een delegatie van PT en PB aanwezig	parochianen uitleggen over de veranderingen en daarmee ruimte bieden voor rouw en vragen. Op de locaties waar het kerkgebouw wordt gesloten is op deze avonden tevens de formele hoorzitting, waar officieel verslag van gemaakt wordt (stap 5 van de procedure van het Bisdom).	
	6 dec		laatste nummer 't Zout oude stijl	B. Engberink en redactie	't Zout	extra aandacht voor de overgang: afscheid G. Albers en B. Betzema? Interview met J. Skiba en J. Grobbée?
	1 jan 2015			B. Engberink en redactie	voorbereiding eerste nummer t Zout in de nieuwe stijl	

	datum	tijd	Waar	wie	wat	Opmerking
	24-25 jan		Alle locaties	PT	Laatste weekeinde van gebruikelijke liturgisch rooster in de 11 locaties	
	jan - febr				Adviescommissies/werkgroepen van start	voorzitters zijn benoemd en bekend bij de deelnemers. Opdrachten aan de commissies zijn verstrekt. Rapportage aan stuurgroep=kerngroep
	maart		't Zout		Uitleg over de procedure van het Bisdom m.b.t. kerksluitingen en hoe om te gaan met de kerk-inventaris	Uitleg aan de parochianen over de voorgeschreven stappen en de manier waarop wij er mee omgaan
	febr - mei				Adviescommissies/werkgroepen	
	febr – eind juni		kerken	PT	Overgangssituatie liturgie	Vanaf het weekend van 31 januari /1 februari zijn er alleen in de kerken die openblijven nog Eucharistievieringen (of woord- en communievieringen). In de overige kerken zijn desgewenst nog gebedsvieringen mogelijk op zaterdag of zondag, door de locatie zelf verzorgd. Tot de laatste viering zijn uitvaarten, doopvieringen, jubilea e.d. nog mogelijk in de te sluiten kerken.
	febr-juni		Te sluiten kerken	Locaties	Laatste viering	In overleg met PT en PB kiezen locaties een zondag waarin op waardige wijze de laatste Eucharistieviering in de kerken gehouden wordt.
	jan - mei			kerngroep	uitwerken gebouwen plan	plan voor afstoting en beheer van gebouwen. Voorbereiding onttrekking aan de eredienst (voorbereiding stap 6 enz. van de procedure van het Bisdom)

Naam werkgroep/adviescommissie	Voorzitter werkgroep/adviescommissie	Leden werkgroep/adviescommissie	Opmerkingen
Kerkbijdrage/kerkbalans	Ton Wellenberg	Leden zullen uiterlijk 25 oktober door de locatieraden worden voorgedragen	Gericht op het praktisch organiseren van de actie; eerste bijeenkomst op 3 november
Logistiek zoals rondbrengen van t Zout	Dick Bouwman		Gericht op het praktisch organiseren van de logistiek
Gebouwenonderhoud en parochieel beheer	Johan Grobbee		Vanuit de beheergroepen per gebouw
Opheffing kerkgebouwen en onttrekking aan de eredienst	Jan & Hannie Kouwelaar		Vertegenwoordigers vanuit de op te heffen kerkgebouwen
Begraafplaatsen	Ton Wellenberg		Verandert niet heel veel
Afwikkeling inventarissen enz.	Jan & Hannie Kouwelaar		
Communicatie (bestaat in feite al)	Theo van Leeuwen		Afronden van het werk van de huidige werkgroep
Financiën en (leden)administratie (alles wat met Navision te maken heeft)	Lex Bekker	Marc Brinkhuis	Deze commissie is al vrijwel compleet, een aantal ervaringsdeskundigen is bereid gevonden deel te nemen; start: 6 november
Liturgie	Pastoor Skiba	Marjan Nicolai	Betreft ook lectoren, koster, acolieten en misdienaars; gaat over inhoud EN organisatie
Secretariaten en archief	Dick Bouwman	Marc Brinkhuis	
Koren	Pastoor Skiba	Marjan Nicolai/Lex Bekker en Hans van Dijk	Vanuit deze groep worden alle bestaande koren direct betrokken bij de vernieuwde opzet
Jongerenpastoraat	Clazien Broekhoff		
Catechese	Leo Geurts		
Bezoek groepen	Clazien Broekhoff		
Sacramentenvoorbereiding	Leo Geurts		Doop, EHC, Vormsel, Huwelijk, Ziekenzalving
Oecumene	Leo Geurts		
Scholen/schoolvieringen	Clazien Broekhoff	Jan Jeurnink	
Parochiële Pastoraatsgroep	Marc Brinkhuis		
Behoud van waardevolle activiteiten	Marc Brinkhuis	Ook andere leden van PT	Initiatieven vanuit te sluiten locaties die worden meegenomen naar de nieuwe situatie.
Eucharistisch Centrum	Pastoor Skiba		
Maatschappelijke relevantie	Theo van Leeuwen		Zoeken naar een aansprekende manier om positie te kiezen bij actuele zaken waarbij mensen onrecht dreigt te worden aangedaan.